

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปฏิญานิพนธ์
ของ
กุลนิสากาญจน์ รัตนรักษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

สิงหาคม 2560

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปฏิญานิพนธ์
ของ
กุลนิสากาญจน์ รัตนรักษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

บทคัดย่อ
ของ
กุลนิสากาญจน์ รัตน์รักษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
สิงหาคม 2560

กุลนิสากาญจน์ รัตนรักษ์. (2560). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ. ม. (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณิพนธ์: อาจารย์ ดร. เกศินี ครุณาสวัสดิ์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เปรียบเทียบจิตสำนึกก่อนการเรียนและหลังการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเทพศิรินทร์ แขวงวัดเทพศิรินทร์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 40 คน ด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 14 คาบ

เครื่องมือที่ใช้ในทดลองครั้งนี้ คือ หน่วยการเรียนรู้คุณลักษณะเรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ แบบทดสอบคุณลักษณะเรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ และแบบประเมินตนเองคุณลักษณะเรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลอง One group pretest – posttest design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติแบบ t – test for dependent samples.

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) หน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับ “ดี” 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

DEVELOPMENT OF LEARNING UNIT “DEBSIRIN GENTLEMEN”
TO ENHANCE PUBLIC MINDS FOR SEVENTH GRADE STUDENTS.

AN ABSTRACT
BY
KUNNISAKARN RUTTANARUK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education
Degree in Educational Science and Learning Management

At Srinakharinwirot University

August 2017

Kunnisakarn Ruttanaruk. (2017). *Development of Learning Unit "Debsirin Gentlemen" to enhance Public Minds for seventh grade students*. Masters Thesis, M.Ed. (Educational Science and Learning Management). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Kasinee Karunasawat, Ph.D.

The purposes of this research are to develop of learning unit, based on "Debsirin Gentlemen" for 7th grade students at Debsirin School and to compare the levels of public minds between before and after learning using the unit plan. "Gentleman Debsirin".

The sample of this study were Matthayom Suksa one classes during the first semester of the 2016 academic year at Debsirin School in Bangkok. The sample group of forty students was selected by Cluster Random Sampling. The research design of the study was a One - Group pre-test post-test design.

The research instruments include three 3 tools, consisting of a four unit plan Gentleman Debsirin, thirty items on the pre-test and post-test and thirty items on the Self Assessment. The statistical analys used a t-test for dependent samples and line-graph plotting were statistically used for data analysis.

The research indicates that the unit plan Debsirin Gentleman was evaluated by experts at good level (\bar{X} = 4.4) and the achievement of students of characteristics and using the unit plan for Debsirin Gentleman are higher at a significant level of .05.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศสิรินทร์
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ของ

กุลนิสากาญจน์ รัตนรักษ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.เกศินี ครุณาสวัสดิ์)

(รองศาสตราจารย์ สุจิตรา ภัคดีสงคราม)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เกศินี ครุณาสวัสดิ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วรวุฒิ สุขภาพ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์และความเมตตาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.เกศินี ครุณาสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา เป็นกำลังใจ ตลอดจนดูแลอย่างใกล้ชิดจนปริญญานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สุจิตรา ภัคดีสงคราม ประธานคณะกรรมการสอบ ปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม และแก้ไขข้อบกพร่อง จนทำให้ปริญญานิพนธ์นี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ ประธานกรรมการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.วรุฒิ สุภาพ อาจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ ดร.วิลาวัลย์ ด่านสิริสุข ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องและชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงปริญญานิพนธ์ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข อาจารย์ รุจน์ ภาษา อาจารย์อชิระ อุตมาน คุณครุมาลี ครองสินทรัพย์ และคุณครูจรรูมิ จันทร์เทพ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ให้ข้อชี้แนะในการปรับปรุงจนมีความถูกต้อง สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ทดลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ โรงเรียนเทพศิรินทร์ทุกท่าน และห้องนิสิตฝึกประสบการณ์การสอนที่ให้การช่วยเหลือ เอื้ออาทรต่อผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา รวมทั้งขอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 โรงเรียนเทพศิรินทร์ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนครูโรงเรียนบางป่อวิทยา คม จ.สมุทรปราการ และขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ (สังคมศึกษา) ทุกคน รวมไปถึงนางสาวเวณุกา ตาลานและนายชริษทร์ สนวนุช ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ น้องสาว สามี บุตรสาวและครอบครัวที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำงานวิจัยนี้จนเสร็จสิ้นสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่พึงมีจากปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

กุลนิสากาญจน์ รัตนรักษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
เนื้อหาที่ใช้ในงานวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หน่วยการเรียนรู้.....	8
ความหมายของหน่วยการเรียนรู้.....	8
องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้.....	9
ขั้นตอนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้.....	11
ลักษณะของหน่วยการเรียนรู้.....	14
ประโยชน์ของหน่วยการเรียนรู้.....	15
สาระการเรียนรู้วิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง.....	16
จิตสาธารณะ.....	18
ความหมายของจิตสาธารณะ.....	18
ความสำคัญของจิตสาธารณะ.....	21
องค์ประกอบของจิตสาธารณะ.....	23
แนวทางการวัดจิตสาธารณะ.....	26
การวัดและประเมินผลจิตสาธารณะ.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การเรียนรู้รับใช้สังคม.....	32
ความหมายของการเรียนรู้รับใช้สังคม.....	32
ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้รับใช้สังคม.....	33
ประโยชน์ของการเรียนรู้รับใช้สังคม.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้รับใช้สังคม.....	42
3 วิธีดำเนินการ.....	45
ประชากรการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	61
อภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	74
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	97

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างหลักสูตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ปีการศึกษา 2559 ภาคเรียนที่ 2.....	17
2 แสดงการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะสำหรับ ในงานวิจัย.....	25
3 ตัวอย่างกรอบการออกแบบการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อ 8 มีจิตสาธารณะ.....	30
4 แสดงการวิเคราะห์เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รับใช้สังคม.....	37
5 แสดงหน่วยการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย.....	46
6 ประเมินคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อสร้างสร้างจิต สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	53
7 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนและหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	55
8 ผลการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิต สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามด้านจิตสาธารณะ.....	56
9 ผลการประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองที่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ..	58
10 ผลจากการประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจาก หน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามด้านจิตสาธารณะ.....	78
11 แสดงผลการประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหน่วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สุภาพบุรุษเทพศิรินทร์.....	79
12 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบจิตสาธารณะ.....	82
13 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง.....	84
14 แสดงค่าความเชื่อมั่นรายข้อแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง.....	85

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้.....	13
3 แบบวัดสถานการณ์เพื่อประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	31

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จิตสาธาณณะเป็นคุณลักษณะหนึ่ง que ทุกสังคมและประเทศชาติต้องการให้ประชาชนพึงมี รวมทั้งประเทศไทย เนื่องจากประชาชนที่มีจิตสาธาณณะจะสามารถช่วยลดปัญหาความขัดแย้งเพราะ ทุกคนจะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเพื่อช่วยกันพัฒนาประเทศ ดังที่พิชัยยุทธ์ สยามพันธกิจ (2553 :49) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจิตสาธาณณะที่มีต่อสังคมไทยไว้ว่า พลเมืองที่มีจิตสาธาณณะ นอกจากจะกระทำประโยชน์แก่ตนเองตามธรรมชาติแล้ว จะต้องมิจิตสำนึกในการกระทำประโยชน์ แก่สังคมส่วนรวมด้วย ซึ่งหากพลเมืองไทยสามารถรักษาสอดคล้องระหว่างประโยชน์ของตนเองกับของ ส่วนรวมได้อย่างเหมาะสมก็จะทำให้ชีวิตส่วนตัวและกระบวนการต่างๆ ของสังคมหรือรัฐมีความ มั่นคงและพัฒนาควบคู่กันไปได้อย่างเหมาะสม โดยเมื่อประชาชนมีจิตสาธาณณะจะสามารถช่วยกัน พัฒนาประเทศได้ สอดคล้องกับดวงพร ศรีชัยและปรดี ประทุมสุวรรณ (2557: 74-75) กล่าวว่า บุคคลผู้มีจิตสาธาณณะ เป็นบุคคลที่มีความสอดคล้องระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ คือ เป็นผู้ que รับผิดชอบ ต่อตนเองและมีรับผิดชอบต่อสังคม เพราะจิตสาธาณณะช่วยเสริมสร้างให้คนรู้จักการเสียสละและ ร่วมมือทำประโยชน์เพื่อรับใช้สังคมด้วยความเต็มใจ และนอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 45) ได้ให้คำจำกัดความของจิตสาธาณณะ คือ คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

จากข้างต้นแสดงให้เห็นว่าจิตสาธาณณะมีความสำคัญกับสังคมในปัจจุบันแต่กลับพบว่า เยาวชนไทยยังขาดจิตสาธาณณะ ดังที่ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556: 2) คนในสังคมให้ความสำคัญกับ ค่านิยมทางวัตถุสูงชัน มากกว่าที่ให้ความสำคัญทางด้านจิตใจ สังคมปัจจุบันจึงเสื่อมโทรมลงอย่าง เห็นได้ชัด เนื่องจากขาดสามัญสำนึกจึงส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายในสังคม โดยเฉพาะ ปัญหาการขาดจิตสาธาณณะ เช่น การทิ้งขยะเกลื่อนกลาด การทำลายทรัพย์สินสมบัติของสาธารณะ การเอารัดเอาเปรียบไม่มีความเอื้ออาทรต่อกัน จนทำให้ต้องมีป้ายข้อความเพื่อประชาสัมพันธ์และ เตือนสติให้คนในสังคมปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสม อาทิ โปรดรักษาความสะอาด ห้ามทิ้งขยะ โปรดปิดน้ำ ปิดไฟ ปิดเครื่องปรับอากาศก่อนออกจากห้อง โปรดอย่าทำลายสิ่งของสาธารณะ ป้าย ข้อความเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมส่วนใหญ่ขาดจิตสาธาณณะ สอดคล้องกับ จิตรา ดุษฎีเมธา (2553: ออนไลน์) กล่าวว่า เด็กไทยในยุคปัจจุบัน มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด เรียนรู้ทุกอย่างได้อย่าง รวดเร็ว แต่ความรู้ที่เด็กไทยมีอยู่ขณะนี้ เป็นความรู้ที่จะนำไปสู่การแข่งขันมากเกินไป เยาวชนเก่งคิด เก่งแข่ง เก่งขันเพื่อให้ตัวเองอยู่เหนือคนอื่นและชนะคนอื่นให้ได้ ขาดการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ขาด การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ขาดการ

ประสานใจต่อใจกัน เยาวชนมุ่งที่จะสนใจสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวจึงทำให้มีจิตใจแข็งกระด้าง คิดแต่เรื่องตัวเอง ไม่สนใจคนอื่น ไม่ใส่ใจคนใกล้ตัว สอนทำให้บุคคลนั้นเห็นแก่ตัวซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างมาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับวาระการประชุมครูโรงเรียนเทพศิรินทร์ ครั้งที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่พบเห็นอยู่ทั่วไปโดยมีใจความสำคัญบางส่วนว่า นักเรียนขาดระเบียบวินัย ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม คิดถึงประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญ ความอดทนน้อย ขาดทักษะการทำงานกลุ่มและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ น้อย ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ครูควรเอาใจใส่และดูแลพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนต่อไป

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเยาวชนไทยยังขาดจิตสาธารณะและควรได้รับการปรับปรุง เสริมสร้างจิตสาธารณะแก่นักเรียนในทุกสถาบันการศึกษาดังที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้ระบุให้จิตสาธารณะเป็น 1 ใน 8 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่นักเรียนพึงมี และยังได้ระบุตัวชี้วัดพฤติกรรมของผู้มีจิตสาธารณะไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 45-49) ดังนี้ 1) การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจไม่หวังผลตอบแทน และ 2) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูโรงเรียนเทพศิรินทร์จึงต้องการที่จะเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้การรับใช้สังคม (Service Learning) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Service Learning) เป็นการดำเนินการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ร่วมกับชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนและวางแผนการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ลงมือปฏิบัติการใช้สังคมตามแผน และนำประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้รับมาพิจารณาไตร่ตรอง จนกระทั่งเกิดความคิดรวบยอด หลักการหรือสมมติฐานต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ (ทิตนา แคมมณี; 2551: 132) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัลย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2554: 117) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมว่า การเรียนรู้จากการบริการเป็นวิธีสอนหนึ่งที่บูรณาการการบริการแก่สังคม (Community Service) กับการเรียนรู้ด้านวิชาการในหลักสูตรการศึกษา (Academics Learning) โดยเน้นที่การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง หรือเรียกอีกอย่างว่าการเรียนรู้จากการบริการซึ่งวิธีการสอนนี้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานการบริการในชุมชนและการบริการนั้นเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรและการเรียนรู้จากการบริหารมิได้เกี่ยวกับโปรแกรมฝึกงานหรือการฝึกปฏิบัติ (Practicum หรือ Internship) หรือการศึกษาที่เป็น Cooperative Education ภาสุดา ภาคาผล (2556: 124) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมบริการสังคมที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมบริการสังคมที่มีมโนทัศน์จิตสาธารณะสูงขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชญา สุขสมจิตร (2556: 147) ทำการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุน

การเรียนร่วมกันในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้ โดยการรับใช้สังคม กลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึกสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้การรับใช้สังคมเพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สุภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เป็นคนเก่งและคนดีต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ครั้งนี้มีความสำคัญต่อผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ได้หน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์
2. ได้แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 10 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 512 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ที่ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Random Selection) ด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน คือ ห้องมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 จำนวนนักเรียน 40 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้ระยะเวลา 14 สัปดาห์ๆ ละ 1 คาบๆ ละ 50 นาที รวมเวลา 14 คาบ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาให้อยู่ในรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื้อหาคือ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ประกอบด้วย

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ของฉัน ของเธอ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง แบ่งปันกันนะ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เราต้องช่วยกัน
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สุภาพบุรุษเทพศิรินทร์

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ จิตสาธารณะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สุภาพบุรุษเทพศิรินทร์ คือ การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดด้วยการรับใช้สังคม ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ในรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ประกอบด้วย ชื่อหน่วย สาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและการวัดและประเมินผล

2. จิตสาธารณะ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมจึงอาสาเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยใช้สติปัญญาแล้วลงมือปฏิบัติ ด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน และไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ส่วนร่วมและสังคม

2.1 องค์ประกอบมีจิตสาธารณะ ได้แก่

2.1.1 การใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม มีพฤติกรรมต่อไปนี้

- ดูแลรักษาของส่วนรวม โดยเก็บเข้าที่และทำความสะอาด บำรุงรักษาหลังใช้
- ใช้ของส่วนรวมอย่างระมัดระวังเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ของส่วนรวมชำรุด หรือ

เสียหาย

- ไม่ยึดครองของส่วนรวมไว้กับตนเอง และแบ่งปันของส่วนรวมให้กับผู้อื่น

2.1.2 การช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวัง

ผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน มีพฤติกรรมต่อไปนี้

- ช่วยเหลือผู้อื่นทำงานหรือแก้ปัญหาที่อาศัยสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน
- แบ่งปันสิ่งของหรือทรัพย์สิน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

2.1.3 การปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน มีพฤติกรรมต่อไปนี้

- ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นและโรงเรียน
- รับอาสาหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือโรงเรียน

3. การจัดการเรียนรู้รับใช้สังคม คือ การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้นำความรู้และทักษะเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาช่วยเหลือสังคม โดยจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนหรือรอบตัวนักเรียน เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงต้องบูรณาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาด้วย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

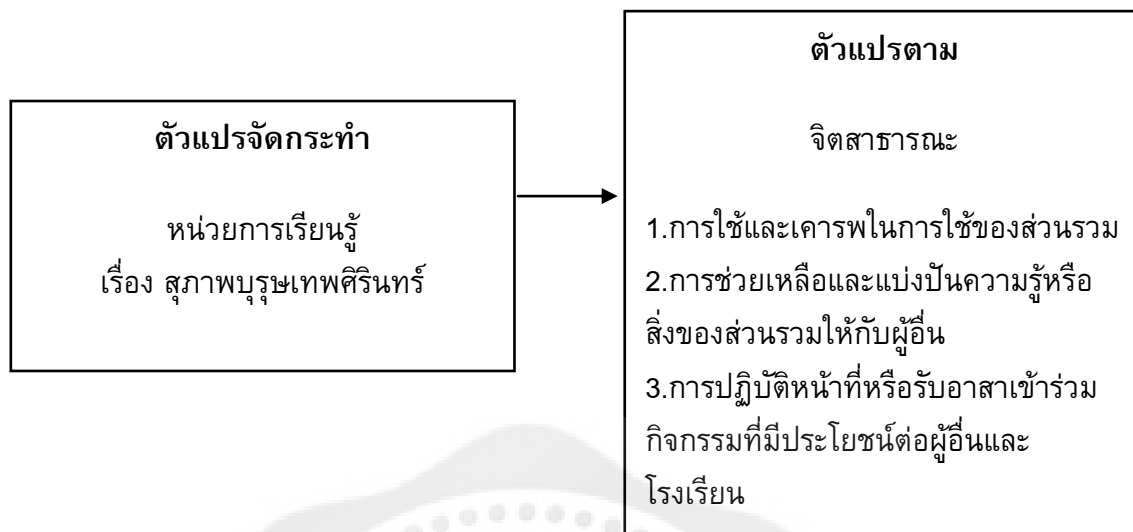
ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความตระหนัก ครูกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้นรอบตัวรอบนักเรียน เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาหรือสิ่งที่ชุมชนต้องการให้ช่วยเหลือ

ขั้นที่ 2 ขั้นศึกษา ฝึกฝน นักเรียนศึกษา ค้นคว้าข้อมูลที่ตนเองสนใจจะรับใช้สังคม วางแผนปฏิบัติการที่จะรับใช้สังคมโดยมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ นักเรียนปฏิบัติตามที่ได้วางแผน โดยการแบ่งงานหน้าที่ตามสนใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและสะท้อนความคิด นักเรียนประสบความสำเร็จหรือสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ นักเรียนได้มีความรู้เพิ่มเติมขึ้นและสามารถทำตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ นักเรียนสรุปการปฏิบัติ วิเคราะห์สาเหตุการลงมือปฏิบัติ สามารถนำผลมาร่วมปรึกษาหารือกันจากการอภิปรายความรู้หรือการเรียนรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติทั้งหมดโดยการเขียนในสมุดบันทึกการเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐาน

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิต
สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง ตามรายละเอียด ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายของหน่วยการเรียนรู้
 - 1.2 องค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้
 - 1.3 ขั้นตอนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้
 - 1.4 ประโยชน์ของหน่วยการเรียนรู้
2. เอกสารที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง
3. เอกสารที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ
 - 3.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
 - 3.2 ความสำคัญของจิตสาธารณะ
 - 3.3 องค์ประกอบและพฤติกรรมของผู้มีจิตสาธารณะ
 - 3.4 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 - 3.5 การวัดและประเมินผลทางด้านจิตสาธารณะ
4. เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้รับใช้สังคม (Service Learning)
 - 4.1 ความหมายของการเรียนรู้รับใช้สังคม
 - 4.2 หลักการและขั้นตอนสำคัญของการเรียนรู้รับใช้สังคม
 - 4.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้รับใช้สังคม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
 - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้รับใช้สังคม

1. หน่วยการเรียนรู้

1.1 ความหมายของหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้เป็นหน่วยย่อยของหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรจำเป็นต้องมีหน่วยการเรียนรู้ประกอบเพื่อให้เนื้อหาในแต่ละหน่วยกระชับยิ่งขึ้น มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

চার্জ বাক্সী (2531: 253-254) กล่าวว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ประกอบไปด้วย เนื้อหาวิชา จำนวนหนึ่งที่ได้ถูกคัดเลือกมา ภายใต้หัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง ซึ่งจะต้องใช้กิจกรรมและประสบการณ์หลายอย่างในการที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งสำคัญที่หน่วยการเรียนการสอนจะต้องมีนอกเหนือจากที่ได้กล่าวมา คือ ผู้เรียนต้องมีปฏิหาร่วมกัน เนื้อหาและวิธีการจะต้องมีความหมายต่อผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

বারী গিরজিত (2534: 68) ได้กล่าวว่า เป็นโครงการที่มุ่งให้บรรลุผลโดยเฉพาะเจาะจง โดยใช้เนื้อหาและวิธีการ ซึ่งสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาที่คัดเลือกไว้แล้วอย่างดี การสอนแบบหน่วยจะมีลักษณะการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการนำวิธีการแก้ปัญหา มารวมกับการสอนเป็นหน่วย เพื่อให้การสอนแบบหน่วยสมบูรณ์และทันสมัยยิ่งขึ้น

เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว (2547: 14) กล่าวว่า หน่วยการเรียนรู้ คือ จำนวนเนื้อหาของบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนแล้วจบตัว ซึ่งอาจจะมากกว่า 1 บทเรียนและมีแบบฝึกหัดแบบทดสอบประกอบบทเรียน

ดวงเดือน อ่อนน่วม (2548: 29) ความหมายของหน่วยการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ที่ครบวงจรในเรื่องหนึ่งๆ เกิดจากการจำแนกเนื้อหาความรู้ของแต่ละสาระหรือรายวิชาออกแล้วกำหนดเป็น “เรื่อง” หรือ “หัวข้อเรื่อง”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 11) กล่าวว่า หน่วยการเรียนรู้ หมายถึง แผนหรือแนวทางที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี หรือรายภาคที่เป็นเป้าหมายของหน่วยนั้น สาระซึ่งเป็นองค์ความรู้ ทักษะ/ กระบวนการ กิจกรรมการเรียนการสอน ชิ้นงานหรือภาระงานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ และการวัดผลประเมินผล

พรพิมล พรณิรชนม์ (2550: 223) กล่าวว่า หน่วยการเรียนรู้เป็นการกำหนดรายการสาระการเรียนรู้ที่แบ่งเป็นหน่วยย่อยๆ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ คำอธิบายรายวิชา แล้วบูรณาการสาระการเรียนรู้คำอธิบายรายวิชา ออกเป็นหน่วยย่อยๆ จากนั้นจึงตั้งชื่อหน่วยให้น่าสนใจและสอดคล้องกับเป้าหมายในการเรียนรู้ พร้อมทั้งกำหนดจำนวนเวลาสำหรับจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยย่อยๆ นั้น

นพเก้า ณ พัทลุง (2550: 84) กล่าวว่า เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกันครบวงจรภายในกลุ่มหรือชุดซึ่งกำหนดเป็น “เรื่อง” หรือ “หัวเรื่อง” โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของเนื้อหา

จึงสรุปได้ว่า หน่วยการเรียนรู้ คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนทำการคัดเลือกเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันให้อยู่ในหัวเรื่องเดียวกัน ซึ่งเนื้อหาและกิจกรรมต้องมีความสอดคล้องกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

1.2 องค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้

เฮ็นสัน (Henson. 2001: 47; อ้างอิงจาก แก้วตา สีสุขแก้ว. 2552: 56) กล่าวถึงองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดแนวคิด แสดงถึงความเชื่อของผู้สอนที่จะสะท้อนถึงเป้าหมาย ของโรงเรียน ธรรมชาติของผู้เรียน วิธีการเรียนรู้ และเป้าหมายของชีวิต โดยตั้งคำถามเพื่อกำหนดแนวคิด ลักษณะ “ผู้เรียนต้องเรียนเนื้อหาไหนเพราะอะไร

2. เป้าหมาย เป็นการกล่าวถึงการคาดหวังทั่วไป เช่น เป้าหมายของการเรียนเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย อาจตั้งว่า “ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น” “ผู้เรียนมีความซาบซึ้งในระบอบประชาธิปไตย”

3. เนื้อหาต้องมีความจำเป็นการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในกาสอนแต่ละครั้ง เนื้อหาต้องมีความสำคัญต่อสังคม สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

4. กิจกรรมที่ดีควรมีลักษณะเป็นกิจกรรมเดียว แต่สอดคล้องตามจุดประสงค์ของการพูด บุคลิกภาพ และความกล้าแสดงออก

5. การประเมินต้องมีความหลากหลาย เช่น การทดสอบ การเขียน การสอบปากเปล่า การโต้วาทิ การทำโครงการ การอภิปราย ฯลฯ ซึ่งเรียกว่าการประเมินผลงาน (Product Evaluation) อีกประการหนึ่ง คือการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการบรรยายประสิทธิภาพจากการสอนหรือหน่วยการเรียนรู้ วิเคราะห์ส่วนต่างๆ ของหน่วยการเรียนรู้ การมองสัมพันธ์ภายในหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้คำถามที่ใช้เพื่อการประเมิน เช่น จุดประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้มีความสำคัญหรือไม่ กิจกรรมต่างๆ ช่วยให้ผู้บรรลุจุดประสงค์หรือไม่ การประเมินมีความยุติธรรมสำหรับทุกคนหรือไม่ ฯลฯ

รุจิรี ภู่อาระ (2545: 110) กล่าวว่า หน่วยการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ต้องมีมากกว่าหัวข้อของเนื้อหา แม้ว่าหน่วยการเรียนรู้จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่เสมอ แต่หน่วยการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะประกอบด้วย

1. หัวเรื่อง
2. ปรัชญา
3. จุดมุ่งหมาย (จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์)
4. เนื้อหาที่ครอบคลุม
5. กิจกรรมและนักเรียนที่จะช่วยตอบสนองวัตถุประสงค์
6. วิธีการประเมินความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นระหว่างการเรียนในหน่วยนั้นๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 62) ได้กำหนดองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ต้องสะท้อนให้เห็นถึงสาระสำคัญ ความคิดรวบยอดหรือประเด็นหลักในหน่วยเรียนรู้นั้นๆ ดังนั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ควรมีลักษณะดังนี้

- 1.1 น่าสนใจ อาจเป็นประเด็นปัญหา ข้อคำถามหรือข้อโต้แย้งที่สำคัญ
- 1.2 สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียน
- 1.3 เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน
- 1.4 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ที่นำมาจัดหน่วยการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และนำมาจัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันได้ ซึ่งอาจมากลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดบางตัวอาจต้องฝึกซ้ำเพื่อให้เกิดความชำนาญ จึงสามารถอยู่ในหน่วยการเรียนรู้มากกว่าหนึ่งหน่วยได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้บรรลุมาตรฐาน/ตัวชี้วัด

2.1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ได้จากการวิเคราะห์แก่นความรู้แต่ละมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด รวมถึงสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้

2.2 สาระการเรียนรู้

นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้แกนกลางและสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

2.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

วิเคราะห์ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 เป็นผลจากการนำมาตรงมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดจนสอดคล้องกับทักษะ/กระบวนการตามธรรมชาติวิชา

2.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิเคราะห์ได้จากการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดเน้นเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลจากการนำมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.5 ชิ้นงาน/ภาระงาน

ชิ้นงาน/ภาระงาน ต้องสะท้อนถึงความสามารถของผู้เรียนจากการใช้และทักษะที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้

2.6 การวัดและประเมินผล

ประกอบด้วยการวัดและประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลตลอดจนเกณฑ์การประเมินต้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้

เรียนรู้ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องร่วมกันสร้างเกณฑ์การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน หรือการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพผู้เรียน

2.7 กิจกรรมการเรียนรู้

เป็นการกำหนดเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่การสร้างชิ้นงาน/ภาระงาน เกิดทักษะและความสามารถตามสมรรถนะของผู้เรียน กระบวนการตามธรรมชาติวิชา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้

2.8 เวลาเรียน/จำนวนชั่วโมงเรียน

เวลาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะต้องวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ปรากฏในหน่วยการเรียนรู้จากโครงสร้างรายวิชา

ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้จากนักการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล

1.3 ขั้นตอนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้

ธารง บัวศรี (2531: 255-256) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดหน่วยการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. คำนำ หลังจากที่ได้ได้เลือกชื่อหน่วยการเรียนรู้แล้วสิ่งที่ต้องทำ คือ การอธิบายหลักการและเหตุผลในการเลือกหน่วยนี้ โดยชี้ให้เห็นว่า จะช่วยให้ผู้เรียน ได้รับความรู้อะไร และจะมีประโยชน์อย่างไร แก่ผู้เรียนในคำอธิบายรายวิชา ควรกล่าวถึงเนื้อหาวิชา และกิจกรรมอย่างกว้างๆ ที่หน่วยนี้ครอบคลุมไปถึง รวมทั้งปัญหาที่ผู้เรียนจะได้พบในการเรียนการสอน

2. กำหนดรายการหัวข้อ หรือปัญหาย่อย โดยแจ้งเป็นหัวข้อลงไปว่า มีสิ่งใดบ้างที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ หรือมีปัญหาอะไรบ้างที่จะต้องแก้ไข

3. กำหนดจุดประสงค์ การกำหนดจุดประสงค์ให้กำหนดทั้งจุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เฉพาะ ควรระมัดระวังว่าจุดประสงค์ที่กำหนดขึ้นมานั้น นอกจากจะครอบคลุมพัฒนาด้านต่างๆแล้ว ยังจะต้องอยู่ในวิสัยที่จะทำสำเร็จได้ด้วย

4. กำหนดกิจกรรมและยุทธศาสตร์การเรียนการสอน คำว่า กิจกรรมในที่นี้หมายถึง กระบวนการที่จัดให้แก่ผู้เรียน ส่วนยุทธศาสตร์การเรียนการสอน หมายถึงการเลือกวิธีการที่เหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์ที่มีเหตุผลเชื่อถือได้ อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนแบบหน่วยนี้ สมควรที่จะจัดกิจกรรมเป็นสามข้อ คือ กิจกรรมขั้นที่จะนำเข้าสู่หน่วย กิจกรรมขั้นดำเนินการและกิจกรรมขั้นสรุปผล

5. กำหนดการประเมินผล เมื่อผู้เรียนได้กระทำสิ่งต่างๆ ครบถ้วนตามหัวข้อกำหนด หรือเรียนจบหน่วยแล้ว งานขั้นต่อไปก็คือ การประเมินผลการเรียนรู้ และประเมินผลโครงการต่างๆ ที่ได้กระทำตามที่กำหนดไว้ในหน่วย

6. กำหนดการบรรณานุกรม ในตอนท้ายหน่วยควรมีรายการหนังสือต่างๆ ที่ผู้สอน และผู้เรียน ใช้ประกอบการสอน และอาจมีคำแนะนำอื่น ที่เห็นว่าจำเป็นรวมอยู่ด้วย

อรนุช อยู่ทิม (2546: 9-19) กล่าวว่า ขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้ควบคู่กับการ ประเมินด้วยทางเลือกใหม่ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จำแนกเป็นมาตรฐานที่จะประเมินด้วยการปฏิบัติการงาน มาตรฐานที่จะมีประเมินโดยการใช้ แบบทดสอบมาตรฐานที่จะประเมินโดยใช้การติดตามเฝ้าสังเกตตลอดภาคเรียน

2. สำหรับมาตรฐานที่กำหนดเป็นกาปฏิบัติการงาน ต้องคิดว่าผลงานนั้นจะออกมา ในรูปแบบใดบ้าง และใช้ความรู้ ทักษะและคุณสมบัติอะไรบ้างในการปฏิบัติงาน

3. ใช้กระบวนการระดมความคิดของผู้ร่วมกัน

4. ลำดับภาพกระบวนการปฏิบัติงานจากต้นจนจบ

5. พิจารณากระบวนการปฏิบัติงานนั้นว่าสอดคล้องและนำไปสู่มาตรฐานที่ตั้งไว้ หรือไม่

6. กำหนดเกณฑ์การประเมินภาระงาน

7. ออกแบบฟอร์มการประเมินเพื่อเป็นการมาตรฐานเดียวกัน เพื่อการประเมินให้ คะแนนและแปลความหมายได้

8. นำไปทดลองใช้และนำผลการใช้มาทบทวน

9. พิจารณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลเพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน

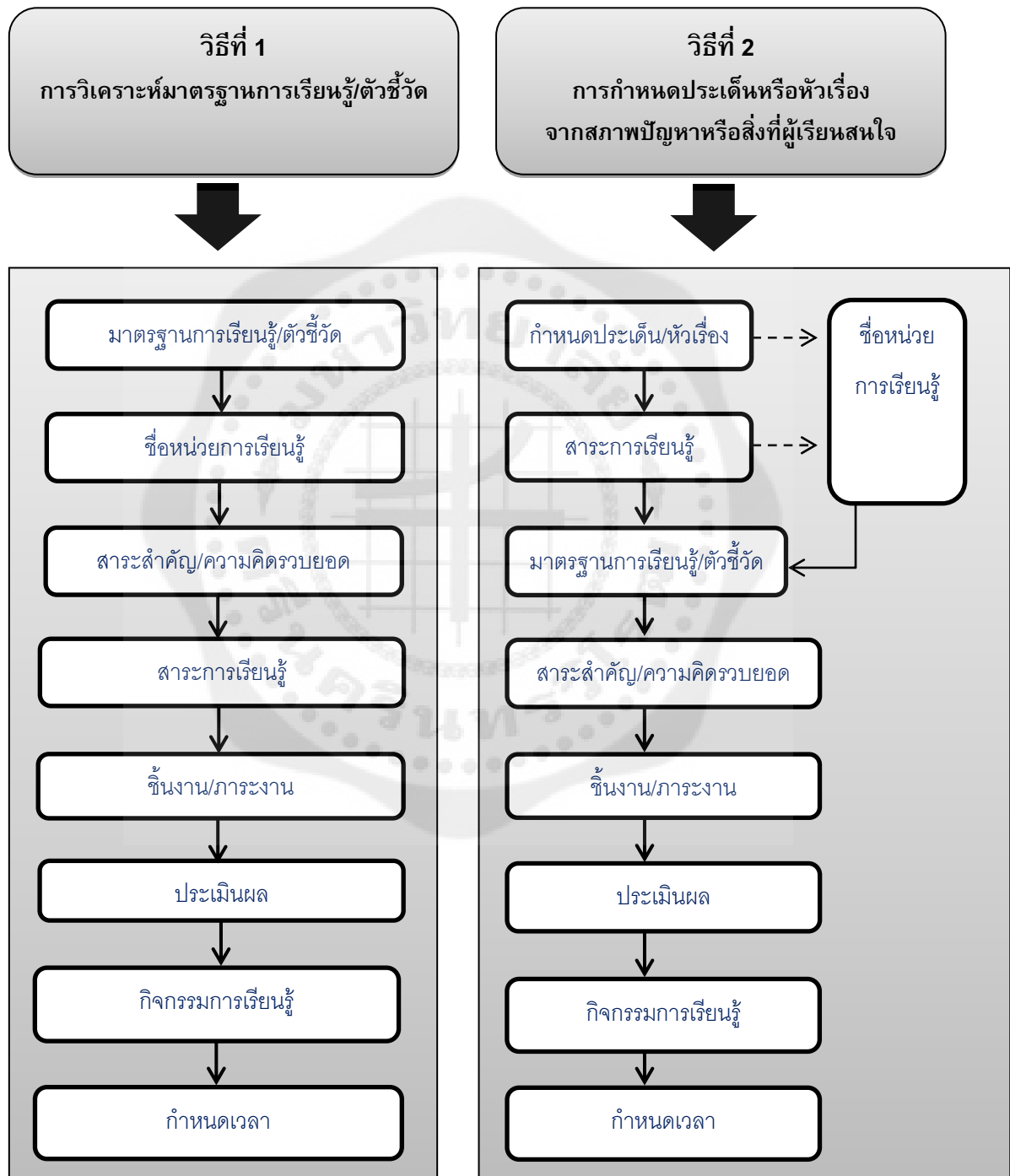
หลังจากได้วิเคราะห์มาตรฐานเพื่อนำมาจัดเป็นรายวิชา รายปี/รายภาค เขียนความ คาดหวัง รายวิชาเรียบร้อยแล้ว นำมาวางแผนการประเมิน โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ และคาดหวังรายวิชา แบ่งการประเมินผลการเรียนรู้เป็นการประเมินด้วยการปฏิบัติการงาน มาตรฐานการเรียนรู้ที่จะประเมินด้วยแบบทดสอบ มาตรฐานการเรียนรู้ที่จะประเมินโดยใช้การ ติดตามเฝ้าสังเกตตลอดภาคการเรียน เมื่อรู้ว่ามาตรฐานการเรียนรู้ใดควรใช้แบบทดสอบและ มาตรฐานการเรียนรู้ใดควรใช้การสังเกตตลอดภาคเรียน ขั้นต่อไปก็มาพิจารณาความสนใจ ความรู้ พื้นฐาน ความต้องการของผู้เรียน โดยใช้การช่วยกันคิดหลายๆคน เพื่อให้เห็นภาพการจัดการเรียน การสอนและประเมินผล การเรียนรู้ตลอดแนว ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 47-48) กล่าวว่า การออกแบบ หน่วยการจัดการเรียนรู้ควรมีวิธีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ซึ่งสามารถจัดทำได้หลายลักษณะแต่ ต้องยึดมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน หน่วยการเรียนรู้ สามารถออกแบบได้ 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เริ่มจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

วิธีที่ 2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เริ่มต้นจากการกำหนดประเด็น/หัวเรื่อง จากสภาพปัญหาสิ่งที่คุณเรียนสนใจ

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ที่กล่าวมาแล้ว สามารถดำเนินการได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 47-48)

จากการศึกษาขั้นตอนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ข้างต้นผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในวิธีที่ 2 ซึ่งเป็นการกำหนดประเด็นหรือหัวเรื่องจากสภาพปัญหาหรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ

1.4 ลักษณะของหน่วยการเรียนรู้

วินิจ เกตุขำและชาญชัย ศรีไสยเพชร (2522: 140) กล่าวว่า ลักษณะของหน่วยการเรียนรู้เป็นการนำวิธีแก้ปัญหามาใช้การเน้นที่นักเรียนทำงานร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนความรู้เป็นการฝึกทักษะทางสังคมให้กับนักเรียน คือ

1. มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดีระหว่างครูและนักเรียน
2. มีการทำงาน ลงมือสอนจริงๆ โดยเน้นนักเรียนเป็นผู้กระทำ
3. มีการวัดคุณภาพการเรียนรู้อยู่ทุกระยะว่ายังข้อบกพร่องหรือปรับปรุงการเรียนการสอน

สอน

ธำรง บัวศรี (2532: 254) ได้กล่าวว่าลักษณะของหน่วยการเรียนรู้ที่ดี มีลักษณะดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
2. ต้องมีจุดประสงค์ที่มุ่งสู่จุดเดียวกัน ไม่แตกแยกอันจะทำให้ขาดความเป็นกลุ่ม
3. ต้องให้ผู้เรียน และผู้สอนทราบได้อย่างชัดเจนว่าเริ่มต้นเมื่อใดและจะจบลงเมื่อใด
4. กิจกรรมต่างๆ ที่ให้ทำจะต้องมีประโยชน์ในด้านการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมองเห็นว่าสิ่งที่ทำนั้นจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้
5. สามารถใช้ในการเรียนการสอนได้ตามสภาพที่เป็นอยู่
6. เป็นหน่วยที่มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน
7. กำหนดจุดประสงค์ไว้ชัด ทำได้ง่ายแก่การประเมินผล
8. เป็นหน่วยที่ส่งเสริมให้มีการกระทำต่อเนื่องกันไปในทางที่เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น
9. เป็นหน่วยที่ส่งเสริมให้มีการร่วมมือในการวางแผนระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
10. เป็นหน่วยที่สมบูรณ์ทั้งในด้านจุดประสงค์ เนื้อหา วิชาและกิจกรรม คือมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

เฮ็นสัน (Henson. 2001: 145; อ้างอิงจาก แก้วตา สีสุขแก้ว. 2552: 56) ได้กล่าวว่า หน่วยการเรียนรู้ ควรมีลักษณะดังนี้

1. สนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน
2. บูรณาการประสบการณ์การเรียนรู้กับชีวิตจริง
3. กระบวนการเรียนรู้และการประเมินเน้นการปฏิบัติ
4. เน้นรับรู้ถึงสังคมและพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน

สรุปได้ว่า ลักษณะของหน่วยการเรียนรู้ คือ การกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา วิชา และกิจกรรมให้มีความชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปบูรณาการประสบการณ์การเรียนรู้ในการใช้ชีวิตจริงเป็น

การพัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครูผู้สอนได้กำหนดไว้ โดยหน่วยการเรียนรู้สามารถประเมินจากผลงานหรือการปฏิบัติของนักเรียนจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

1.5 ประโยชน์ของหน่วยการเรียนรู้

ธำรง บัวศรี (2532: 254) กล่าวถึงประโยชน์ของหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผสมผสานกลมกลืนกันและมีความหมาย
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมหลายอย่าง ซึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการของผู้เรียนเป็นอย่างมาก เช่น การอ่าน การเขียน การพูด การฟัง การทดลอง การวางแผนการค้นคว้า และการรายงาน เป็นต้น
3. ช่วยสนองความแตกต่างและความต้องการของผู้เรียน เนื่องจากมีกิจกรรมหลายอย่างที่ผู้เรียนสามารถเลือกทำได้
4. ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพสิ่งที่เรียนเป็นส่วนรวม เนื่องจากได้นำเอาเนื้อหาวิชามาผสมผสานกัน
5. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน เพราะผู้เรียนได้ลงมือกระทำเองเป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แทนที่ผู้สอนจะเป็นดังเช่น การเรียนการสอนแบบ

เสริมศรี ไชยศร (2539: 141) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนเป็นหน่วยการเรียนรู้ดังนี้

1. การวางแผนประสบการณ์เป็นหน่วย ทำให้มีวิธีการใช้วิธีบูรณาการที่ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อความเข้าใจและชีวิตจริง
2. หน่วยการสอนที่ดีจะมีกิจกรรมและการใช้แหล่งวิทยาการต่างๆ เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก
3. ทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่อเนื่อง (continuity of learning)
4. ขบวนการเรียนการสอนมักไม่ใช่เป็นกระบวนการที่มีครูเป็นศูนย์กลาง แต่จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. เปิดโอกาสให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบได้มากขึ้น
6. ครูสามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับเด็กได้มาก

สุวัฒน์ มุทเมธ (2543: 211) ได้กล่าวถึงประโยชน์การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ว่าได้รับการส่งเสริมให้นำมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านการสร้างมโนทัศน์ การแก้ปัญหา ตลอดจนการถ้อยแถลงการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงในการดำรงชีวิตถึงกระนั้นการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในปัจจุบันยังคงจัดแบ่งเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นหน่วยการเรียนรู้กันอยู่

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของหน่วยการเรียนรู้นั้นเป็นการดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีขั้นตอน เกิดความต่อเนื่องโดยครูเป็นผู้สอนที่คอยอำนวยความสะดวกให้ด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเตรียมอุปกรณ์การเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้ จะส่งผลให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข สนุกกับการเรียน เป็นการเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อการเข้าใจและชีวิตจริง

2. สารระการการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมืองเพิ่มเติม

ด้วยนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และนโยบายรัฐบาลที่ต้องการส่งเสริมเด็กและเยาวชนของชาติได้มีความเข้าใจความเข้าใจในเรื่องการเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย มีความปรองดอง สมานฉันท์ เพื่อสันติสุขในสังคมไทย ตามที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนดให้สถานศึกษาทุกสังกัดเพิ่ม “วิชาหน้าที่พลเมือง” ลงในหลักสูตรสถานศึกษา โดยการจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทุกระดับชั้นและทุกช่วงชั้นของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนเทพศิรินทร์ ได้จัดทำหลักสูตรโรงเรียนที่ได้รับการรับรองและอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษา ให้โรงเรียนนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรมาตรฐานสากล (ฉบับปรับปรุง) ปีการศึกษา 2555 ได้จัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทุกระดับชั้น

ดังนั้น โรงเรียนเทพศิรินทร์ได้จัดโครงสร้างเวลาเรียนตามกรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และองค์ประกอบของโรงเรียนมาตรฐานสากลปีการศึกษา 2555 และเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับจุดเน้นความพร้อมและบริบทของโรงเรียน ดังนี้

ตาราง 1 โครงสร้างหลักสูตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ปีการศึกษา 2559
ภาคเรียนที่ 2

รายวิชา	นก. (ชม.)	รายวิชา	นก. (ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	11.0 (440)	รายวิชาเพิ่มเติม	3.5 (140)
ท21102 ภาษาไทย 2	1.5(60)	ค21202 คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 02	1.0 (40)
ค21102 คณิตศาสตร์พื้นฐาน 2	1.5(60)	ส21202 หน้าที่พลเมือง 2	0.5 (20)
ว21102 วิทยาศาสตร์ 2	1.5(60)	ง21201 คอมพิวเตอร์สร้างสรรค์***	1.0 (40)
ส21102 สังคมศึกษาฯ 2	1.0(40)	อ21202 ภาษาอังกฤษอ่าน-เขียน 2	1.0 (40)
ส21104 พระพุทธศาสนา 2	0.5 (20)	จ21222 ภาษาจีนกลาง 2	} (60)
ส21106 ประวัติศาสตร์ไทย 2	0.5 (20)	ญ21242 ภาษาญี่ปุ่น 2	
พ21102 สุขศึกษา 2	0.5 (20)	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	
พ21104 พลศึกษา 2 (มวยไทย)	0.5 (20)	(กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้)	
ศ21101 ศิลปะกับชีวิต 1	} 1.0 (40)	กิจกรรมแนะแนว	
ศ 21102 ศิลปะกับชีวิต 2		กิจกรรมลูกเสือ	
***	1.0 (40)	กิจกรรมชุมนุม	
ง21101 การงานอาชีพ 1	} 1.5 (60)	กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม/ กิจกรรมเพื่อสังคมฯ	
ง21102 เทคโนโลยีสารสนเทศ 1		กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	
***		กิจกรรมโครงการบูรณาการ	
อ21102 ภาษาอังกฤษ 2			
รวมเวลาเรียนทั้งหมด			14.5 (640)

จากโครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ได้ให้ความสำคัญกับวิชาหน้าที่พลเมือง เพิ่มเติม โดยระบุเป็นรายวิชา ส21202 ชื่อวิชาหน้าที่พลเมือง 2 ในงานวิจัยนี้ใช้ทดลองกับนักเรียนโรงเรียนเทพศิรินทร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้กำหนดคำอธิบายรายวิชา ส21202 วิชาหน้าที่พลเมือง 2 ดังนี้

นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ในเรื่องการเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี การใช้สิทธิและหน้าที่ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ ความกล้าหาญทางจริยธรรม การเสนอแนะทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง และการรู้เท่าทันสื่อ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ประยุกต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ประเด็นนโยบายสาธารณะที่ตนสนใจมีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

ยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกันด้วยการเคารพซึ่งกันและกัน ไม่แสดงกิริยาและวาจาดูหมิ่นผู้อื่น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งปัน ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความอดทน ใฝ่หาความรู้ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

โดยใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเผชิญสถานการณ์ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสืบเสาะหาความรู้และการใช้เกม

ซึ่งผลการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับ คือ

1. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
2. นักเรียนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ
3. นักเรียนสามารถยอมรับความหลากหลายทางสังคม และอยู่ร่วมกันอย่างสันติและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
4. นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี
5. นักเรียนปฏิบัติเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

จากการศึกษาหลักสูตรโรงเรียนเทพศิรินทร์ได้เล็งเห็นความสำคัญของวิชาหน้าที่พลเมืองเพิ่มเติม สามารถเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีของชาติ มีส่วนร่วมในการดูแล รักษาของส่วนรวมที่ใช้ร่วมกันและการรู้จักช่วยเหลือแก่กันทุกเรื่อง ตลอดจนเคารพกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งซึ่งมีความเชื่อมโยงกับจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยได้ศึกษา

3. จิตสาธารณะ

3.1 ความหมายของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและพบว่ามีการศึกษาใช้คำที่แตกต่างกันออกไป เช่น การเห็นประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกต่อสังคม จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2541: 57) กล่าวว่า การมีจิตสำนึกสาธารณะคือ มีจิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม คำนึงถึงความสำคัญของสิ่งอันเป็นของที่ต้องใช้ หรือมีผลกระทบร่วมกันในชุมชน เช่น ป่าไม้ ความสงบของชุมชน

จิตสำนึกเส้นทางสู่ประชาคมอาเซียน (2542: 9) ระบุว่า จิตสำนึกสาธารณะ เป็นคำเดียวกับคำว่าจิตสาธารณะ ซึ่งหมายถึง ความเป็นพลเมืองผู้ดี รู้ ตระหนักในสิทธิและความรับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวมของคนสามัญ พลเมืองที่รักเรียกร้องการมีส่วนร่วมและต้องการที่จะจัดการดูแลกำหนดชะตากรรมของตนและชุมชน

ชัยวัฒน์ ธิรพันธ์ (2542: 21–27) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะไว้ว่า เป็นสิ่งที่ร่วมกันสร้างร่วมกันยื้อแย่งมาจากเจ้ารัฐมีกระบวนการต่อสู้จนรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

บุญสม หารธาศิริพจน์ (2542: 71–73) ได้ให้ความหมายว่า สังคมในชุมชนของตน การปฏิบัติตนให้มีจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชนของตน คือ การปฏิบัติตน และการมีส่วนร่วมที่ดีในกิจกรรมของชุมชน การช่วยกันดูแลชุมชนของตน การให้ความร่วมมือ การเสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อการรักษาความปลอดภัยในชุมชน เพื่อสาธารณูปโภคในชุมชน การให้ความเป็นมิตรและมีน้ำใจต่อกัน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542: 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งไม่ดีที่ด่างาม เน้นความเรียบร้อย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543: 17) ได้ให้ความหมายของคำว่า จิตสาธารณะว่า หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคมพยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจัง และมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

พระไพศาล วิสาโล (2544: 15) ได้ให้ความหมายสรุปได้ว่า ความสำนึก ใส่ใจ และพร้อมจะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ รวมถึงความเคารพและหวงแหนสมบัติส่วนรวม ทั้งนี้โดยตระหนักถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งตนเองและส่วนรวมในจิตสำนึกดังกล่าว มิใช่เท่านั้นเฉพาะครอบครัวญาติมิตร คนรอบข้างหรือชุมชนละแวกบ้านตนเองเท่านั้น หากคลุ้มไปถึงคนอื่น ๆ อื่นมากมาย แม้ตนจะมิรู้จักไม่เคยพบ แต่ก็รู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนสังกัด

สุชาดา จักรพิสุทธิ์ (2544: 21–27) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นคุณธรรม หรือข้อเรียกร้องสำหรับส่วนรวมในสภาพการณ์ที่เกิดความไม่ปกติสุข ความร่วมมือของพลเมืองในการกระทำเพื่อบ้านเมือง

สุพจน์ ทรายแก้ว (2546: 49) ได้ให้ความหมายว่า คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่า หรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิบัติสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมที่ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของหรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากความรู้สึกนึกคิด หรือพฤติกรรมกระทำที่แสดงออกมา

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547: 2-3) ให้ความหมาย จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความซำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมและการเคารพสิทธิการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548: 3) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หรือ public mind หมายถึง การเห็นแก่ประโยชน์ของสังคมและประเทศโดยรวม ดังนั้น การตัดสินใจที่จะกระทำสิ่งใด

สิ่งหนึ่ง ต้องคำนึงถึงสิ่งหนึ่ง ต้องคำนึงถึงผลได้ผลเสียที่อาจเกิดต่อสาธารณะหรือผลกระทบต่อสังคม และชุมชนทั่วไป

รุจิรา เตชางกูร (2549: 12) ให้ความหมาย จิตสาธารณะ คือ การดูแลสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์เหมือนเป็นทรัพย์สินของตนเอง

ไชยา ยิ้มวิไล (2550: 15) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นสาธารณะที่สื่อนัยถึง ความรู้ ความนึกคิด สติปัญญาและความรับผิดชอบของประชาชนที่มีต่อสังคม การเคารพกฎหมาย กฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของสังคมโดยรวมและหน่วยงานองค์กรที่ตนเองเป็นสมาชิกสังกัดอยู่ โดยพยายามยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างเคร่งครัดพยายามหลีกเลี่ยงการละเมิดให้น้อยที่สุดด้วยการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 17) กล่าวว่า จิตสาธารณะเป็นการกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรักความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรมจริยธรรม และการไม่กระทำที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ การมีจิตที่คิดสร้างสรรค์ เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ส่วนร่วม คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำและคำพูดที่มาจากความคิดที่ดี การลดความขัดแย้งและการให้ขวัญและกำลังใจต่อกันเพื่อให้สังคมโดยส่วนร่วมมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 45) ระบุว่า จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2553: 38) ระบุว่า จิตสาธารณะ หมายถึงการตระหนักและคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวม ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

พระธรรมปิฎก (2557: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายสรุปได้ว่า เป็นการเห็นแก่ผลประโยชน์ของส่วนรวม การรักษากฎกติกา ใช้เสรีภาพเป็นช่องทางหรือเป็นโอกาสในการร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เกิดผลแก่ส่วนรวม คือทำให้สังคมอยู่ได้ด้วยดี โดยแต่ละคนมีความรับผิดชอบในการทำให้ได้ผลประโยชน์แก่ตัวเองและส่วนรวมให้สอดคล้องกัน

จากความหมายของคำที่ใช้เกี่ยวกับจิตสาธารณะที่พบว่านักการศึกษาให้คำจำกัดความในลักษณะใกล้เคียงกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การที่บุคคลมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมจึงอาสาเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยใช้สติปัญญาแล้วลงมือปฏิบัติ ด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน และไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ส่วนรวมและสังคม

3.2 ความสำคัญของจิตสาธารณะ

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรณ วิสารทกุล (2540: 42-44) ได้กล่าวถึงการมีจิตสำนึกสาธารณะซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า จิตสำนึกเพื่อส่วนร่วม ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและมีความอย่างยิ่งในสังคม ทำให้เกิดประชาสังคม คือเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งซึ่งหมายถึงชุมชนแห่งสำนึก (Consciousness Community) ที่สมาชิกของชุมชนต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบโดยรวมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น

ประเวศ วะสีและคณะ (2542: 20) ได้กล่าวว่า จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เป็นคุณธรรมหนึ่งของพลเมืองและเป็นสิ่งสำคัญในเรื่องของประชาสังคม คุณค่าและจิตสำนึกเป็นจิตวิญญาณของสังคม บุคคล องค์กร หรือสังคม สังคมที่ไม่มีคุณค่าและจิตสำนึก ทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์ แต่เมื่อเกิดจิตสาธารณะก็จะทำให้เกิดประชาสังคม ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของบุคคล องค์กร สังคมและประเทศชาติ

สมพงษ์ สิงหะพล (2542: 15-16) ได้กล่าวถึง จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น

ไพบูรณ์ วัฒนศิริธรรมและสังคม สัจจ (2543: 22-29) กล่าวถึงการที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน การที่คนในสังคมขาดจิตสาธารณะจะมีผลกระทบต่อบุคคลครอบครัว องค์กร อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก ดังนี้

ผลกระทบต่อบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือ

- 1) สร้างความเดือดร้อนให้ตนเอง
- 2) สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

ผลกระทบต่อระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา คือ

- 1) ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
- 2) การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

ผลกระทบต่อระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา

- 1) การแบ่งพรรคพวกภายในองค์กร
- 2) ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น
- 3) การเบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว
- 4) องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

วิรุณ ตั้งเจริญ (2547: 2-3) ได้กล่าวถึงจิตสาธารณะในคุณลักษณะของการเป็นผู้บริหารว่า การมีจิตสาธารณะ ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อผู้อื่น เพื่อสังคม เอาสังคมเป็นตัวตั้ง เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังศรัทธาหรือแม้แต่การในระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหา คือชุมชนแออัด ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ชุมชนมีสภาพเช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้นไม่เกิดการพัฒนาและยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลงอาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูงขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่จะไปแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตนเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครการพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์สินเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

นอกจากนี้วิรุณ ตั้งเจริญยังได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญของจิตสาธารณะในระดับชุมชนและโลก ดังต่อไปนี้

1) ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง

2) อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง

3) ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหาเพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตนเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครการพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์สินกลัวเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

ในระดับชาติถ้าบุคคลในชาติขาดจิตสาธารณะจะทำให้เกิด

1) วิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้ง และแก้ปัญหาไม่ได้ เกิดการเบียดเบียนทำลายทรัพยากรและสมบัติที่เป็นส่วนรวม

2) ประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำมาตราการใดออกมาใช้ ก็จะไม่ได้อะไรเพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

3) เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน เห็นแก่ประโยชน์กลุ่มของตนและพวกพ้อง เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

ในระดับโลกถ้าบุคคลขาดจิตสาธารณะ จะทำให้เกิดการเอาเปรียบระหว่างประเทศทำให้เกิดปัญหาในระดับต่างๆ ดังนี้

1) เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอานุภาพในการทำลายสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพ ทางทหารสงครามในการตัดสินปัญหา

2) เกิดการกั๊กแก่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทาง เพื่อให้เกิดการได้เปรียบทางการค้า ทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน

3) เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์ หรือต่างท้องถิ่นมองชนชาติอื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง ดูถูกหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติอื่น

สรุปจากที่กล่าวมาข้างต้นถึงสำคัญของจิตสาธารณะควรได้รับการปลูกฝัง ส่งเสริมหรือการพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธารณะตั้งแต่ในระดับครอบครัว โรงเรียน โดยมีเทคนิคและกระบวนการที่หลากหลายวิธี จะช่วยให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการเห็นคุณค่าของส่วนรวม รู้จักการแบ่งปันให้ผู้อื่น เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาที่เกิดจากการเอาใจเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์พวกพ้องจะลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาต่อไป

3.3 องค์ประกอบและพฤติกรรมของผู้มีจิตสาธารณะ

องค์ประกอบของจิตสาธารณะนั้น มีการศึกษาองค์ประกอบที่แตกต่างกันไป ตามระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งแบ่งรูปแบบของจิตสำนึกไว้ ดังนี้

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547: 2-3) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษา ให้มีจิตสาธารณะ : การศึกษาระยะยาว ได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะเป็น 3 องค์ประกอบ 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ ที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มวัดได้จาก

1.1 การดูแลรักษา เช่น เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษา

1.2 ลักษณะของการใช้ เช่น มีการใช้อย่างประหยัดมีการใช้สิ่งของส่วนรวมอย่าง

ทะนุถนอม

2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้วัดได้จาก

2.1 การทำตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด

2.2 การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่จะใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนร่วมนั้นมาเป็นของตนเองตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนร่วมนั้นวัดได้จาก

3.1 ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

3.2 แบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 19-20) ได้แบ่งจิตสาธารณะไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายหรือหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่

2. ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 คือ การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดตัวชีวิตจาก

1. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
2. การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชีวิตจาก

1. การไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นส่วนรวมนั้น
2. การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 45) ระบุว่าผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่ลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือ แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วนร่างกาย สติ ปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ตัวชีวิตที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน

พฤติกรรมบ่งชี้

1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ
2. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ
3. แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้ผู้อื่น

ตัวชีวิตที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้

1. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม
3. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตาม

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

จากการศึกษาเอกสารเรื่ององค์ประกอบและพฤติกรรมของผู้มีจิตสาธารณะ สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปเป็นความหมายที่ชัดเจน ดังต่อไปนี้

ที่กล่าวข้างต้น สามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะสำหรับในงานวิจัยนี้ ดังแสดงตามตารางด้านล่าง

ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะสำหรับในงานวิจัย

องค์กรและ นักการศึกษา	พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ						
	ดูแลรักษาของ ส่วนร่วมด้วยความ เต็มใจ	หลีกเลี่ยงการใช้ ของส่วนร่วม ไม่ให้เสียหาย	เคารพสิทธิในการ ใช้ของส่วนร่วม ของผู้อื่น ไม่ยึด ครองโดยและ แบ่งปันของส่วน ร่วมให้กับผู้อื่น	ช่วยเหลือผู้อื่น ทำงานหรือ แก้ปัญหาที่อาศัย สติปัญญา โดยไม่ หวังผลตอบแทน	แบ่งปันสิ่งของ หรือทรัพย์สินโดย ไม่หวังสิ่งตอบแทน และไม่ทำให้ ตนเองเดือดร้อน	ปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับ มอบหมายในการ ช่วยเหลือผู้อื่น และโรงเรียน	รับอาสาหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่มี ประโยชน์ต่อผู้อื่น หรือโรงเรียน
สำนักงาน วิชาการและ มาตรฐาน การศึกษา (2553: 48)	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
ลัดดาวัลย์ เกษม เนตรและคณะ (2547: 2-3)	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓
ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 19-20)	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม มีพฤติกรรมต่อไปนี้
 - ดูแลรักษาของส่วนรวม โดยเก็บเข้าที่และทำความสะอาด บำรุงรักษาหลังใช้
 - ใช้ของส่วนรวมอย่างระมัดระวังเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ของส่วนรวมชำรุด หรือเสียหาย
 - ไม่ยึดครองของส่วนรวมไว้กับตนเอง และแบ่งปันของส่วนรวมให้กับผู้อื่น
2. การช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน มีพฤติกรรมต่อไปนี้
 - ช่วยเหลือผู้อื่นทำงานหรือแก้ปัญหาที่อาศัยสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน
 - แบ่งปันสิ่งของหรือทรัพย์สิน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
3. การปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน มีพฤติกรรมต่อไปนี้
 - ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นและโรงเรียน
 - รับอาสาหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือโรงเรียน

3.4 แนวทางการวัดการเรียนรู้เพื่อเริ่มสร้างจิตสาธารณะ

ทิตินา แคมมณี (2546: 69-74) ได้เสนอ วิธีการสอนที่ช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ซึ่งนำมาประกอบใช้เป็นแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะได้ดังนี้

1. การเล่านิทาน เป็นการสอนที่ใช้นิทานเป็นสื่อทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่ครูอาจใช้สื่ออื่นๆ ประกอบได้เช่น หุ่น ภาพ แผ่นป้ายสำลี และการ์ตูน เป็นต้น นิทานที่นำมาใช้หลายประเภท เช่น ปรัมปรา นิทานเทพนิยาม นิทานคติธรรม โดยเนื้อหาของนิทานต้องเหมาะสมกับระดับของนักเรียนและเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
2. การเล่นเกม ซึ่งเกมเป็นการเล่นภายใต้กติกาที่กำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายของการเล่นโดยทั่วไป แล้วจะมีการแข่งขันเพื่อให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้น ซึ่งเกมที่นำมาใช้พัฒนาจิตสาธารณะ เช่น เกมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละ ความอดทน การมีน้ำใจนักกีฬา การให้อภัย
3. การศึกษากรณีตัวอย่าง เป็นการสอนโดยใช้เรื่องที่คิดสรรหาหรือเขียนขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา โดยมีประเด็นคำถามที่นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์หรืออภิปราย และแก้ปัญหา เรื่องที่เลือกมาใช้ควรเป็นเรื่องที่คล้ายความเป็นจริง เช่น ชาวในหนังสือพิมพ์ เหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

4. การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการสอนโดยให้นักเรียนสวมบทบาทเป็นตัวละครในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น เช่น การให้นักเรียนแสดงเป็นทเวดาพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนหรือแสดงเป็นผู้มีคุณธรรมในการช่วยเหลือผู้ยากไร้ การสวมบทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทที่แสดง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก เจตคติ ของตนเองขึ้น

5. การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนโดยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในสถานการณ์ที่จำลองมาจากสถานการณ์จริง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น เช่น การใช้สถานการณ์จำลองจากเหตุการณ์การเข้าไปช่วยเหลือผู้คนที่โดยสิ้นนามิถล่มในภาคใต้ เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์และเรียนรู้สถานการณ์จริงนั้นและเกิดจิตสาธารณะเพื่อส่วนรวมมากขึ้น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 82-91) ได้เสนอวิธีการสอนหลายรูปแบบดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ เป็นวิธีเดียวกับการปัญหา โดยมีขั้นตอนการคิดอย่างมีระบบ เป็นกระบวนการใช้ความคิดหรือการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ดังนี้

- 1.1 ขั้นกำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์)
- 1.2 ขั้นตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมุทัย)
- 1.3 ขั้นการทดลองและเก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ)
- 1.4 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค)

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สัญญาการเรียน (Learning contracts) ซึ่งเป็นเอกสารที่เขียนขึ้นโดยผู้เรียน และผู้สอน โดยมีการกำหนดว่า นักเรียนจะเรียนอย่างไร จะใช้วิธีการเรียนให้ประสบผลสำเร็จ หรือบรรลุจุดประสงค์ได้อย่างไรในระยะเวลาเท่าใด และใช้เกณฑ์อะไรในการประเมินผล โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- 2.1 ขั้นเตรียม
- 2.2 ขั้นร่างสัญญา
- 2.3 ขั้นตกลงสัญญา
- 2.4 ขั้นทำกิจกรรมการเรียน
- 2.5 ขั้นประเมินผลการเรียน

3. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project method) เป็นการสอนที่ให้โอกาสนักเรียนได้วางโครงการและดำเนินการให้สำเร็จตามความมุ่งหมายของโครงการนั้น นักเรียนจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานนั้นด้วยตนเอง เป็นการสอนคล้ายตามสภาพจริงของสังคม เป็นการทำงานที่เริ่มต้นด้วยปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาโดยลงมือทดลองปฏิบัติจริง

4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ (Six thinking hats) ของ เดอ โบโน (De Bono. 1992; อ้างอิงมาจาก ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552: 88 – 90) ซึ่งเทคนิคหมวกหกใบ เป็นการใช้สีหมวกแต่ละใบที่มีสีต่างกันแทนความคิดแต่ละด้านโดยให้วิธีคิดแต่ละอย่างกำหนดจากสีของหมวก ซึ่งสีของหมวกแต่ละใบสอดคล้องกับแนวคิดของหมวกใบนั้นๆ เป็นการบอกให้ทราบว่าต้องการให้คิดไปในทิศทางใด ในการคิดนักคิดจะใช้หมวกครั้งละหนึ่งใบ แทนแต่ละความคิด สีของ

หมวกนี้จะเป็นกรอบที่เป็นรูปธรรมที่สำคัญต่อการรับรู้ช่วยให้เข้าใจและจดจำง่ายขึ้น เพราะเป็นการสอนด้วยสัญลักษณ์ การใช้สีเป็นชื่อหมวก ก็เพื่อให้เราสามารถมองเห็นภาพได้ง่ายขึ้น ซึ่งสีของหมวกแต่ละใบสอดคล้องกับแนวคิดของหมวก

ดุษฎี มัชฌิมาภิกโร (2556: 21-22) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขั้นสร้างแรงจูงใจ เป็นการสร้างแรงเสริมเชิงบวกเกี่ยวกับค่านิยมด้านจิตสาธารณะให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการเป็นคนดี มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่อการมีจิตสาธารณะ การสร้างแรงจูงใจ สามารถทำได้หลายประการ เช่น สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี จัดหาบุคคลต้นแบบมายกย่อง สอนวิชาคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้ เป็นต้น

2) ขั้นพัฒนา เป็นการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ด้านจิตสาธารณะ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายความว่าให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ตรง จากการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ขั้นตอนนี้ทำได้โดยการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การวิพากษ์หรืออภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ในประเด็นคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ จัดกิจกรรม ที่ช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในตัวเอง และการยอมรับตนเอง เช่น ให้เยาวชนได้กำหนดสัญญากับตนเองในการพัฒนาคุณธรรมต่างๆ รวมทั้งจิตสาธารณะ หรือจัดกิจกรรมที่ให้เยาวชนได้เรียนรู้ เพื่อช่วยเหลือหรือรับใช้สังคม เช่น ปลูกป่า อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม คิดแยกขยะ เป็นต้น

3) ขั้นปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืนของจิตสาธารณะที่ได้พัฒนาขึ้นในตัวเด็กและเยาวชน ซึ่งสามารถทำได้หลากหลาย อาทิ ขอความร่วมมือครูทุกคนให้สอดแทรก เรื่องจิตสาธารณะในทุกวิชาที่สอน เปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชน จัดโอกาสหรือพื้นที่สร้างสรรค์ให้เยาวชนได้แสดงออกซึ่งการมีจิตสาธารณะ เช่น การก่อตั้งชมรมพุทธศาสน์ ชมรมรักษารักษาไฟ ชมรมโลกสีเขียว เป็นต้น การให้เยาวชนได้ประเมินผลการพัฒนาจิตสาธารณะของตนเอง รวมทั้งการสนับสนุน ยกย่องชมเชยการทำความดีของเยาวชน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ผู้วิจัยสรุปได้ การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะนั้นมีแนวทางการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้แบบอริยสัจ การเรียนรู้โดยใช้สัญญาการเรียน การเรียนรู้แบบโครงการ การเล่านิทาน เล่นเกม กรณีตัวอย่าง เป็นต้น อยู่ที่ครูผู้สอนจะเลือกใช้และพิจารณาตามความเหมาะสมของศักยภาพของผู้เรียน เพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะได้ดียิ่งขึ้น

3.5 การวัดและประเมินผลทางด้านจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะตามหลักสูตรการศึกษา 2551 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 116-134) ได้เสนอแนวทางการปฏิบัติในวิธีการวัดและประเมินผล ดังนี้

- 1) แบบสังเกต (Observation)
- 2) แบบสัมภาษณ์ (interview)
- 3) แบบตรวจสอบรายการ (check list)
- 4) แบบมาตราประมาณค่า (rating scale)
- 5) แบบวัดสถานการณ์ (situation)
- 6) แบบบันทึกพฤติกรรม (anecdotal records)
- 7) แบบรายงานพฤติกรรมตนเอง (self report)

ซึ่งในการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นควรใช้เครื่องมือและวิธีการวัดที่หลากหลาย ข้อมูลจึงจะน่าเชื่อถือ ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรเลือกเครื่องมือและประเมินให้เหมาะสมกับพฤติกรรมบ่งชี้ พฤติกรรมสำคัญว่าควรจะใช้เครื่องมือชนิดใด โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนวทางการออกแบบการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งครูผู้สอนสามารถที่ออกแบบการวัดและประเมินผลได้ดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ที่จะประเมิน
2. วิเคราะห์พฤติกรรมสำคัญจากพฤติกรรมบ่งชี้ที่จะประเมิน
3. เลือกใช้วิธีการ เครื่องมือให้เหมาะสมกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะประเมิน
4. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics)

โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำเสนอตัวอย่างตารางและแบบวัดสถานการณ์การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านการวัดจิตสาธารณะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 3 ตัวอย่างกรอบการออกแบบการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อ 8 มีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	พฤติกรรมสำคัญ	วิธีการ/ เครื่องมือประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
				ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
8.1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	8.1 ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ 8.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ 8.3 แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น	- ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครอง และครูทำงาน - อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำด้วยความสมัครใจ - บริจาคทรัพย์สิน/สิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น - เข้าร่วม/จัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา หรือสร้างความสุขเพื่อผู้อื่น เช่น รดน้ำต้นไม้, ต่อด้านยาเสพติด, โครงการริไซเคิลขยะ, แสดงดนตรีบ้านคนชรา, ค่ายศิลปะเพื่อน้อง ฯลฯ	- แบบสัมภาษณ์/แบบสอบถามโดยตนเอง/เพื่อน/พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครู - แบบสังเกต	ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองและครูทำงาน อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำและแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองและครูทำงาน อาสาทำงาน ช่วยคิดช่วยทำ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองและครูทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และเต็มใจช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นแบบอย่างที่ดี

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551:

ภาพประกอบ 3 ตัวอย่างแบบวัดสถานการณ์เพื่อประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 134)

คำถาม ถ้านักเรียนพบเหตุการณ์ตามภาพโดยบังเอิญ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

- ก. หาทางทำทุกอย่าง เพื่อให้เกิดความถูกต้อง
- ข. หลบหนีไป เพราะถ้าพวกเขาไปตัดไม้เห็นจะทำร้ายเอา
- ค. แจ้งเจ้าหน้าที่ เพื่อหาทางจับกุม
- ง. บอกเพื่อนๆ ให้รู้จะได้ไม่ไปบริเวณนั้น เพราะอาจจะได้รับอันตราย

คำตอบ (คะแนน)

- ก. (4) ข. (1) ค. (3) ง. (2)

ชัยวัฒน์ สุทธิวัฒน์ (2552: 126-127) ได้เสนอการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะดังต่อไปนี้

- 1) การรายงานตนเอง (Self-Report) เป็นการให้ผู้รับการทดสอบแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส
- 2) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) เป็นการใช้ประสาทสัมผัสโดยเฉพาะตาและหูในการบันทึกจดจำพฤติกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมาย
- 3) การสังเกตร่องรอยพฤติกรรม (Obtrusive) เป็นการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับจากหลักฐานอื่นที่ใช้อ้างอิงถึงความถี่ของพฤติกรรม

4) การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการวัดที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์พูดคุยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้รับสัมภาษณ์ ซึ่งอาจสัมภาษณ์เป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้

5) เทคนิคการจินตนาการ (Projective Techniques) เป็นการใช้สถานการณ์หรือสิ่งไปกระตุ้นให้ผู้ทดสอบแสดงพฤติกรรมหรือความคิดจินตนาการของตนออกมา

เครื่องมือวัดจิตสาธารณะมีหลากหลายชนิด ในที่นี้ได้นำเสนอ 6 ชนิด คือ เครื่องมือวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบรายการ แบบวัดให้นักเรียนสร้างจินตนาการและแบบวัดโดยใช้สถานการณ์

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลจิตสาธารณะ สามารถใช้เครื่องมือได้อย่างหลากหลาย เช่น แบบวัดแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์โดยที่ครูต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับพฤติกรรมและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

4. การเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม (Service Learning)

4.1 ความหมายของการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคม

การเรียนรู้จากการบริการสังคม คำว่า “บริการ” (Service) นี้มีใช้มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าบริการทั่วไป (Service) เพราะคำว่าบริการในการเรียนรู้จากการบริการเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียน (Learning Objectives) วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2554: 117) โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายและคำนิยามของการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคมมีความแตกต่างกันไปดังต่อไปนี้

ศูนย์สถิติการศึกษาแห่งชาติ (NCES, 1993: 3) องค์กรประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคม สรุปได้ดังต่อไปนี้

1) มีการวางแผนเตรียมการอย่างมีระบบ โดยมีการตั้งเป้าหมาย ถึงทักษะที่ต้องการเรียนรู้ หรือประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ รวมถึงการวางแผนโครงการที่เป็นการส่งเสริมต่อการเรียนรู้ เมื่อเวลากระทำการสำเร็จลง (Preparation)

2) ลงมือกระทำการรับใช้สังคม (Service action)

3) วิเคราะห์ประสบการณ์การรับใช้ และสรุปหาบทเรียน อาศัยอุปกรณ์ต่างๆ เช่น การอภิปรายร่วมกับผู้อื่น และต้องมีการสะท้อนความคิดบนการกระทำที่ทำได้แล้ว (Reflection)

คูเปอร์ (Cooper, 1996: Online) ให้ความหมายของการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคมว่า “เป็นวิธีการที่รวมการสอน การเป็นพลเมืองดี ตามความรู้วิชาการ ทักษะ และค่านิยม เข้าด้วยกัน เป็นการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา โดยการนำบทเรียนจากประสบการณ์ในการทำงานรับใช้สังคม ทั้งระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษา และประถมศึกษา เป็นกลวิธีสอนที่สำคัญและยังมีประโยชน์สำหรับโครงการนอกโรงเรียนด้วย”

ศักดิ์ชัย นิรัฐทิวและคณะ (2545: 8) อธิบายความหมายของการรับใช้สังคมว่า คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยการประยุกต์หรือออกแบบให้นำเนื้อหาของบทเรียนมาจัดโครงการที่เชื่อมโยงกับปัญหาในชีวิตจริงของชุมชน หรือเป็นการเชื่อมโยงปัญหาจากในชุมชนมาสู่บทเรียน และในบางโอกาสอาจเป็นการนำนักเรียนออกไปทำกิจกรรมในชุมชนโดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในหลักสูตร

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2546: 81-83) อธิบายความหมาย การเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคมว่า เป็นวิธีการสอนที่กำหนดให้เยาวชนได้ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังตามกิจกรรมที่ได้รับการวางแผนและการจัดการอย่างดี โดยเน้นที่ความต้องการจำเป็นของชุมชนมีการประสานงานกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน กิจกรรมนี้ต้องบูรณาการไว้ในหลักสูตร มีการกำหนดเวลาที่แน่นอนแต่ยืดหยุ่นได้ เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ขยายขอบเขตความรู้และทักษะที่เรียนมากิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้เยาวชนได้ตระหนักถึงการรับใช้สังคมและช่วยเหลือผู้อื่น

นันทิยา ตันศรีเจริญ (2546: 23-26) กล่าวถึง การเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคมเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำความรู้จักกับชุมชน วิเคราะห์ถึงความต้องการของชุมชนที่ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือได้ โดยนำความรู้มาประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งเรียนรู้จากการลงมือช่วยเหลือชุมชนด้วย

ทศนา แคมมณี (2556: 132) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคม (Service Learning) เป็นการดำเนินการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องมีการสำรวจความต้องการของชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน และวางแผนการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้ลงมือปฏิบัติการใช้สังคมตามแผน และนำประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้รับมาพิจารณาไตร่ตรอง จนกระทั่งเกิดความคิดรวบยอด หลักการหรือสมมติฐานต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้

สรุปได้ว่า การเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคม การเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคม คือ การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้นำความรู้และทักษะเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาช่วยเหลือสังคม โดยจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนหรือรอบตัวนักเรียน เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงต้องบูรณาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาด้วย

4.2 ขั้นตอนสำคัญของการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคม

คูเปอร์ (Cooper.1996: Online) นำเสนอแนวทางการจัดโครงการการเรียนรู้ เพื่อการรับใช้สังคมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากที่สุด โดยดำเนินการ ดังนี้

1. เริ่มด้วยสิ่งเล็กๆ ในสถาบันอาจเริ่มที่รายวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งเป็นเหมือนโครงการนำร่องที่จะระบุในอนาคตว่า ต่อไปทำอะไรได้ อะไรทำไม่ได้

2. หาบุคคลที่เป็นแกนสำคัญ โดยการเลือกหาผู้ที่มีความสนใจ ในเรื่องบูรณาการการรับใช้สังคมเข้าในรายวิชาที่มีอยู่แล้ว เป็นต้น ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่แล้วในกิจกรรมการรับใช้สังคมโดยพยายามบูรณาการการรับใช้สังคมเข้าไปในหลักสูตรรายวิชา

3. หาความช่วยเหลือ

3.1 กลุ่มครูที่มีความสนใจในเรื่องการรับใช้สังคม เพื่อให้กลุ่มนี้เป็นหลักในการผลิตเครื่องมือสำหรับการสอน อาจเป็นแหล่งอ้างอิง คู่มือ ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมสำหรับรายวิชาที่ใช้การรับใช้สังคมเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

3.2 ผู้บริหาร ในการทำกิจกรรมการรับใช้สังคม ผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและให้คำแนะนำ ในการติดต่อประสานงานกับชุมชน

3.3 กลุ่มปฏิบัติการที่มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมการรับใช้สังคม

3.4 ที่ทำการอาจจะอยู่ในหน่วยของกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน หรือความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน

3.5 อาสาสมัคร ซึ่งสามารถดำเนินกิจกรรมไปได้ก่อนที่จะได้งบประมาณ เป็นต้นจากนักเรียนอาสาสมัครที่เป็นเจ้าหน้าที่ในบางเวลา

4. พิจารณาชุมชนที่จะทำกิจกรรม ก่อนที่จะกำหนดชุมชนใดชุมชนหนึ่งให้นักเรียนปฏิบัติการ ต้องมีการประเมินความพร้อมและแหล่งข้อมูลให้ชัดเจนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติการ อาจจะใช้วิธีติดต่อเป็นรายบุคคล หรือการติดต่อทางโทรศัพท์ เพื่อรับรู้ความต้องการของชุมชน และจัดกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมจึงมีความหมาย

5. ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมรับใช้สังคม ผ่านทางสื่อต่างๆผู้ที่ประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุดคือ เพื่อนของนักเรียนด้วยกันเอง เป็นต้น ผู้ที่สนใจและเคยเข้าร่วมกิจกรรมมาก่อน โดยที่มีการจัดให้มีการพบกลุ่มในการบรรยาย 1-2 คาบเช่นเดียวกับการที่ลงมือกระทำกิจกรรม โดยการเลือกทำสถานที่ทำกิจกรรมให้เหมาะสมกับการเดินทางของนักเรียน

6. การดำเนินการที่ดี ผู้ดำเนินโครงการต้องรอบคอบที่จะพิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างรอบด้าน เพื่อให้ทุกสิ่งดำเนินไปด้วยดี บางครั้งกิจกรรมในสถาบันหนึ่งอาจไม่สอดคล้องกับสภาพของอีกสถาบันหนึ่งก็เป็นได้ ดังนั้น ผู้ดำเนินการต้องพิจารณาและให้ความช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินโครงการสำเร็จ

7. ฉลองความสำเร็จ เมื่อการดำเนินโครงการเจริญเติบโต การให้ความสำคัญต่อโครงการเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อให้นักเรียนรับรู้ว่าการกระทำของเขามีความสำคัญ โดยที่เปิดโอกาสให้มีการแสดงความชื่นชมต่อนักเรียน ครู และผู้สนับสนุนจากชุมชน หาโอกาสพิเศษในการขอบคุณผู้ที่มีส่วนร่วมในโครงการ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันสำคัญต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ และให้การศึกษแก่สมาชิกของชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมการรับใช้ เพื่อความเข้าใจอันดีและความร่วมมือต่อไป

8. สร้างเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานชุมชน

8.1 เมื่อมีการรับรู้ความต้องการของชุมชน พยายามหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมนั้นๆ ในชุมชน โดยที่สามารถแยกแยะเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานกับอาสาสมัคร หรือนักเรียน ที่ไปฝึกหัดการรับใช้สังคมในชุมชนนั้นๆ เชื่อมโยงการเรียนรู้กับกิจกรรมการรับใช้สังคมอาจเป็นเรื่องที่แปลกแต่เมื่อเกิดความเข้าใจ จะทำให้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมการรับใช้ หน่วยงานจะมีโอกาสในการประเมินนักเรียนระหว่างการศึกษาปฏิบัติและการปฏิบัติ และให้ผลย้อนกลับไปยังผู้ประสานงานโครงการ

8.2 สถานที่ในการทำกิจกรรม รวมถึง โรงเรียนของรัฐบาล สถานสงเคราะห์ คนชรา สถานสงเคราะห์คนพิการ สวนสาธารณะ สภากาชาด โรงพยาบาล ฯลฯ

9. การไตร่ตรองอย่างแท้จริง เป็นการแยกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมให้ เห็นอย่างเด่นชัดออกจากกิจกรรมการศึกษา โดยประสบการณ์ประเภทอื่นๆ เช่น การฝึกหัดงาน การเรียนด้วยการร่วมมือ ฯลฯ การไตร่ตรองเชื่อมโยงประสบการณ์การรับใช้กับเนื้อหาสาระรายวิชา เช่น การอ่านและการบรรยาย เครื่องมือในการไตร่ตรอง รวมถึง การเขียนบันทึก การอภิปรายกลุ่ม เล็ก กลุ่มใหญ่ โครงการส่วนบุคคล หรือโครงการระดับกลุ่ม การสะสมงานเขียน การนำเสนอในชั้นเรียน ฯลฯ จากกิจกรรมนี้ นักเรียนและครูจะได้รับประโยชน์เมื่อผู้เรียนแบ่งปันประสบการณ์กับเพื่อน ในกิจกรรมทุกอย่างที่เชื่อมโยงการรับใช้กับการเรียนรู้

10. การประเมินผลและการวัดผล คือ การเรียนรู้จากประสบการณ์การรับใช้ ไม่สามารถประเมินในแนวทางเดียวกับการทำข้อสอบ หรือการทำรายงาน ครูบางท่านใช้วิธีการสำรวจ เจตคติก่อนและหลังการปฏิบัติการของนักเรียน ต่อกิจกรรมการรับใช้สังคม และความรับผิดชอบของพลเมือง และต่อวิชาซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจว่า เขาได้เรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง มากแค่ไหน และทัศนคติของเขาเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร จากการมีประสบการณ์การรับใช้สังคม

ศักดิ์ชัย นริฐทวีและคณะ (2545: 142-145) ได้อธิบายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคมของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation) เป็นขั้นที่ศึกษาต้องเลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ตนสนใจแล้วนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ความคิดทั่วไป และวิธีการที่คิดว่าจะทำต่อกรรมการที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ความปลอดภัย และข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Implementation) เป็นขั้นที่นักศึกษาลงมือทำกิจกรรม ตามที่วางแผนไว้ เป็นช่วงที่นักศึกษาต้องออกจากความเคยชินในสิ่งแวดล้อมเดิมสู่สถานการณ์ใหม่ ทำให้เขาได้มีโอกาสพบสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต ซึ่งหลายสิ่งที่เป็นเรื่องที่เขาไม่เคยพบเห็นมาก่อน

ขั้นที่ 3 ขั้นพินิจพิจารณา (Reflection) ขั้นนี้เป็นขั้นของการวิเคราะห์และสรุปบทเรียน จากประสบการณ์จริงที่ได้รู้เห็นมา นักศึกษาสามารถจัดระบบเหตุผลที่ใช้อธิบายเหตุการณ์อันเกิดจากกิจกรรมในขั้นที่สอง และเกิดจิตสำนึกทางจริยธรรมได้

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2554: 117-119) ได้นำเสนอขั้นตอนสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการบริการสังคม ดังนี้

1. การวิเคราะห์โครงการที่จะจัดทำเพื่อการเรียนรู้จากการบริการสังคม ครูจะต้องคำนึงถึงความพร้อมทั้งความรู้ความสามารถและพัฒนาการของนักเรียน ทั้งร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา รวมทั้งการวิเคราะห์หลักสูตรของวิชา และความเชื่อมโยงของการจัดการเรียนรู้จากการบริการสังคม โดยวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ แนวคิด/มโนทัศน์สำคัญของเนื้อหารายวิชา ทักษะและทัศนคติ รวมทั้งค่านิยมที่สามารถพัฒนาการมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อสังคม

2. เตรียมวางแผนเชื่อมโยงเนื้อหาในหลักสูตรและการเกิดประโยชน์ตามความต้องการของชุมชน ต้องมีการระดมสมอง แสดงความคิดเห็นของนักเรียน สืบหาความต้องการของชุมชนจากหลายแหล่ง เช่น จากการสัมภาษณ์ การทำแบบสอบถาม การศึกษาวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์ ที่อาจจะบ่งชี้ปัญหาของชุมชน เป็นต้น

นอกจากนี้ก่อนการจัดทำโครงการ ครูควรมีคำถามสำคัญเพื่อช่วยในการวิเคราะห์ คือ

- 2.1) มีปัญหาอะไรในชุมชน
- 2.2) นักเรียนมีข้อมูลใดที่สามารถแก้ปัญหาได้
- 2.3) นักเรียนจะมีความรับผิดชอบอย่างไร

3. พัฒนาโครงการการเรียนรู้จากการบริการสังคม โดยระบุวัตถุประสงค์ที่เชื่อมโยงการเรียนรู้จากชุมชน/สังคมวางแผนกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบและสรุปกิจกรรมต่างๆ

4. ลงมือปฏิบัติงานตามที่วางแผนไว้

5. มีการสะท้อนจากผลของการทำงานตลอดระยะเวลาที่ไปปฏิบัติงานนักเรียนต้องกลับมาทบทวนในขณะที่ปฏิบัติงานจนกระทั่งทำงานเสร็จ

6. การสิ้นสุดของโครงการ มีการสรุปประเมินผลงานทั้งฝ่ายนักเรียนและชุมชน/สังคม ทุกคนมีส่วนร่วมในความสำเร็จของโครงการนี้ทั้งสิ้น การสะท้อนต่อผลของการทำงานเป็นการบูรณาการในกระบวนการในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้สะท้อนถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้จากการบริการทางสังคม

ทิสนา แคมมณี (2556: 176) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคม ไว้ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนกำหนดขอบเขตของการศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้ในเรื่องที่กำหนด
2. ผู้เรียนศึกษาความต้องการของชุมชน และเลือกกิจกรรมการรับใช้สังคม
3. ผู้เรียนวางแผนการรับใช้สังคมในกิจกรรมที่เลือก
4. ผู้เรียนจดบันทึกเกี่ยวกับการปฏิบัติการรับใช้สังคม
5. ผู้เรียนวิเคราะห์เหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติการรับใช้สังคม มีความคิดพัฒนาและสร้างข้อสรุปเป็นความคิดรวบยอด / หลักการ / สมมติฐาน

6. ผู้เรียนนำเสนอความคิดรวบยอด / หลักการ / สมมติฐาน ที่ได้ทดลองไปใช้ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ

7. ผู้สอนติดตามผลการนำความรู้ ความคิด หลักการ สมมติฐาน ไปส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนผลการนำไปใช้ และอภิปรายหาข้อสรุป ความรู้ ความคิดใหม่ๆ หรือปรับเปลี่ยนความคิดตามความเหมาะสม

8. ผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ประกอบกับการประเมินของผู้สอน และการวัดและประเมินผลจะต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ของเรื่อง ที่เรียนรู้ มิใช่วัดผลจากการรับใช้สังคม

ตาราง 4 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รับใช้สังคม

ขั้นตอนการรับใช้สังคม	การสร้าง ความ ตระหนัก	การให้ศึกษา และฝึกฝน	การลงมือ กระทำ หรือ ปฏิบัติ	สรุปจาก ปฏิบัติ	สะท้อน ความคิด
นักวิชาการการศึกษา					
ทิศนา ขัมมณี	√	√	√	√	√
ศักดิ์ชัย นริญทิวและ คณะ	√	√	√	√	
วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา	√	√	√	√	√

โดยสามารถสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคมของนักการศึกษาหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ 4 ขั้นตอน ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความตระหนัก ครูกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้นรอบตัวรอบนักเรียน เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาหรือสิ่งที่ชุมชนต้องการให้ช่วยเหลือ

ขั้นที่ 2 ขั้นศึกษา ฝึกฝน นักเรียนศึกษา ค้นคว้าข้อมูลที่ตนเองสนใจจะรับใช้สังคม วางแผนปฏิบัติการกิจกรรมที่จะรับใช้สังคมโดยมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ นักเรียนปฏิบัติตามที่ได้วางแผน โดยการแบ่งงานหน้าที่ตามสนใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและสะท้อนความคิด นักเรียนประสบความสำเร็จหรือสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ นักเรียนได้มีความรู้เพิ่มเติมขึ้นและสามารถทำตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ นักเรียนสรุปการปฏิบัติ วิเคราะห์สาเหตุการลงมือปฏิบัติ สามารถนำผลมารวบรวมปรึกษาหารือ

กันจากการอภิปรายความรู้หรือการเรียนรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติทั้งหมดโดยการเขียนในสมุดบันทึก การเรียนรู้

4.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคม

NCss Citizenship Select Subcommittee (2001. อ้างอิงจาก วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2554: 115-116) ได้กล่าวว่า ประสพการณ์การเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคมที่มีคุณภาพจะมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการพัฒนาของผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ทักษะการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. ด้านจริยธรรมและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
3. ความรับผิดชอบต่อสังคมและหน้าที่ของความพลเมืองในสังคม
4. เห็นคุณค่าของตนเอง มีความมุ่งมั่นและมีความเห็นอกเห็นใจ
5. ความสามารถด้านการเมือง
6. ความอดทนและการยอมรับในความแตกต่าง
7. การสำรวจความถนัดในอาชีพของตนเอง

ศักดิ์ชัย นิรัฐทิวและคณะ (2545: 82) ได้กล่าวถึงผลดีการจัดการจัดกรรมด้วยการรับใช้สังคมว่าเป็นการช่วยพัฒนาทักษะวิชาการประการแรก คือ นักเรียนจะเป็นผู้กระตือรือร้นที่จะทำโครงการประสบความสำเร็จ สร้างความสนใจ ตื่นเต้นที่จะเรียนรู้ และประการที่สอง การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเป็นของวิธีการเรียนหลากหลายรูปแบบ นอกจากนั้นกิจกรรมการรับใช้สังคมยังสอนให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในฐานะประชาชนตลอดชีวิตและทักษะการทำงานและพัฒนาบุคลิกภาพ และในท้ายที่สุดช่วยให้ผู้เรียนสำนึกของผู้มีความสามารถโดยมองเห็นว่า ตนเองเป็นผู้ให้มากกว่าเป็นผู้รับอย่างเดียวจากผู้ใหญ่

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2546: 96) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือเป็นเทคนิควิธีสอน ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านวิชาการ ผู้เรียนมีความรู้สึกซึ่งในสิ่งที่เรียน และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนสังคมที่เป็นแหล่งปฏิบัติ นอกจากประโยชน์หลักดังกล่าวยังมีประโยชน์อื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความหมาย เพราะการนำความรู้วิชาการไปปฏิบัติในสถานการณ์จริง ย่อมทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์การเรียนรู้วิชาการในห้องเรียน
2. ทำให้การศึกษามีคุณภาพขึ้น มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มิใช่เฉพาะการเรียนในห้องเรียน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีหลายประการ เช่น ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบต่อชุมชนสังคม ความเป็นพลเมืองดี
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตระหนักในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชน

5. เป็นการเตรียมการด้านการประกอบอาชีพให้ผู้เรียน
6. ทำให้ครูริเริ่มงานวิชาการเทคนิคและวิธีสอนใหม่ๆ
7. เป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างครู นักเรียน และสมาชิกของชุมชน
8. ช่วยให้สถานศึกษาและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดี และส่งเสริมการเป็นแหล่งพัฒนาการเรียนรู้อันร่วมกัน

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2554: 117-119) วิเคราะห์จากประโยชน์ที่จะได้รับต่อไปนี้

- 1) ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับส่วนบุคคล
 - 1.1) ความเจริญงอกงามในส่วนตัวในด้านการรับผิดชอบ
 - 1.2) การสร้างความตระหนักในค่านิยมที่นักเรียนจะยึดถือปฏิบัติ
 - 1.3) พัฒนาการทางสังคมคือทักษะการสื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ การทำงานร่วมกัน และการเข้าใจในความแตกต่าง
 - 1.4) พัฒนาการทางสติปัญญา/ความคิด คือมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการตระหนักในปัญหาของสังคม
 - 1.5) พัฒนาการด้านทักษะความเป็นพลเมืองดี คือ หน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม การตระหนักถึงความต้องการของสังคม ตระหนักถึงความเป็น “ตัวเอง” และความเป็น “ผู้อื่น” หรืออีกอย่างหนึ่งมีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความเข้าใจในกลไกของการบริหารงานของฝ่ายผู้บริหารบ้านเมือง
- 2) ประโยชน์ที่เกิดแก่ชุมชน/สังคม
 - 2.1) คุณค่าของนักเรียนที่มีต่อชุมชน/สังคม ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม
 - 2.2) คุณค่าต่อค่านิยมทางสิ่งแวดล้อม คือการสร้างชุมชน/สังคมที่น่าอยู่และมีความตระหนักในประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม
 - 2.3) คุณค่าต่อค่านิยมทางสังคม คือการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันของคนทุกกลุ่มในสังคม มีความกระตือรือร้นต่อการทำงานเพื่อสังคม รวมทั้งเห็นคุณค่าของคนทุกกลุ่มในชุมชน/สังคม
 - 2.4) คุณค่าต่อค่านิยมทางเศรษฐกิจ คือการเห็นคุณค่าของแหล่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชุมชน และเห็นความสำคัญของสมาชิกทุกคนที่มีต่อฐานกำลังทางเศรษฐกิจภายในชุมชน
- 3) ประโยชน์ที่มีต่อการศึกษา (การเรียนรู้) ของนักเรียน
 - 3.1) เนื้อหาหลักสูตรนั้นจะเป็นเนื้อหาที่ตรงสภาพจริง นักเรียนได้เรียนจากของจริง และประสบการณ์จริง
 - 3.2) นักเรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ของตนเองในวิชาที่เรียนและสามารถเพิ่มพูนและขยายความสนใจในเนื้อหาหลายๆด้าน

จากการศึกษาประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมช่วยให้พัฒนาด้านวิชาการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นและสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลาย กระตุ้นนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในสังคม เป็นการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในความเป็นพลเมืองดี เป็นผู้นำการทำงาน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

อัญชลี ยิ่งรักพันธ์ (2550: 102-103) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองผลานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองผลานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวม ก่อนทดลอง หลังทดลอง และหลังทดลอง 1 สัปดาห์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองผลานจำลองกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ย โดยแยกตามรายองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ ก่อนทดสอบ หลังทดลอง และหลังทดลอง 1 สัปดาห์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับในองค์ประกอบที่ 3 คือด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนร่วมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ส่วนองค์ประกอบที่ 1 คือด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความซำรุดเสียหายต่อสมบัติของส่วนร่วม และองค์ประกอบที่ 2 ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนร่วม ที่ไม่เปลี่ยนแปลง

จิราวรรณ กองทุ่งมน (2553: 74-75) ได้ศึกษา การพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.81/81.60 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6535 นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะหลังเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์มากกว่าก่อนเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยสรุป โปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

กฤษณพงษ์ รักษาภักดี (2554: 125-126) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดุงวิทยา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้พบว่าการใช้กลยุทธ์วงรอบที่ 1 ในการประชุมปฏิบัติการ กลยุทธ์การจัดชุดกิจกรรมในลักษณะโครงการ กลยุทธ์ในการนิเทศติดตาม ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่เกิดการพัฒนาจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดร่วมกันในโรงเรียน ด้านการดูแล

รักษาและการพัฒนาทรัพยากรสมบัติส่วนร่วมในวิสัยที่ตนเองสามารถทำได้ และด้านการเสียสละเพื่อส่วนร่วมในการพัฒนาสาธารณสมบัติของโรงเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมการเสียสละเพื่อส่วนร่วมในการพัฒนาสาธารณสมบัติของโรงเรียนมากขึ้น โดยสังเกตได้จากการเสียสละได้จากการเสียสละกำลังกายและกำลังทรัพย์ในการพัฒนาสาธารณสมบัติของโรงเรียน แต่ผลการพัฒนาทั้งสามด้านปรากฏว่าการพัฒนาด้านการเสียสละเพื่อส่วนร่วมในการพัฒนาสาธารณสมบัติของโรงเรียน จึงได้มีการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศติดตาม และกิจกรรมอาสาพัฒนาโรงเรียนมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทำให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเป็นผู้มีจิตสาธารณะ ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดร่วมกันในโรงเรียนด้านการปฏิบัติหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาการพัฒนาทรัพยากรสมบัติของโรงเรียน การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โดยการใช้กลยุทธ์การพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมในลักษณะโครงการ การนิเทศติดตาม ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเกิดการพัฒนาจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดร่วมกันในโรงเรียน การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ควรดำเนินการต่อไปในทุกช่วงวัยของชีวิต เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงการดำเนินการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557: 178) ได้ศึกษาการสังเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนจำนวน 30 คน และนักเรียน 266 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบ แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์โปรโตคอล และทดสอบสี ผลการวิจัยพบว่าการสังเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างจิตสาธารณะที่มีประสิทธิภาพของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสรุป 6 ขั้นตอน และผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างจิตสาธารณะที่มีประสิทธิภาพของนักเรียนคือ 1) การสังเกตคุณลักษณะของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกโรงเรียนและทดสอบที่ (t-Paired Samples) มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะหลังจัดกิจกรรมในแต่ละโรงเรียนสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การประเมินความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะหลังผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ระดับบ่อยครั้งทุกโรงเรียน และทดสอบสถิติที่ (t-Paired Samples) โดยคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะหลังจัดกิจกรรมในแต่ละโรงเรียนสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละโรงเรียนได้คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดเป็นร้อยละ 69.21, 69.31 และ 78.21 ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 89.05, 86.63 และ 82.59 โดยนักเรียนทุกคนสามารถผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ภาสุดา ภาคาผล (2556: 123 – 132) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อศึกษามโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนม่วงไข่พิทยาคม จำนวน 65 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดมโนทัศน์จิตสาธารณะ แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะด้วยตนเองของนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโดยครู แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโดยผู้ปกครอง และแบบสะท้อนความคิดวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่า (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการรับใช้สังคมมีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญ ในการนำมาพัฒนาให้กับเยาวชนของชาติโดยงานวิจัยส่วนใหญ่ เป็นการนำมาบูรณา ในกลุ่มการเรียนรู้ ได้แก่ สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์รวมทั้งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจัดเป็นโปรแกรมและวิธีการสอนต่างๆ ได้แก่ สถานการณ์จำลอง และการรับใช้สังคม อีกทั้งยังใช้เทคนิคหลากหลายในการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะจะขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้ของครูผู้สอน หรือการพิจารณาตามความเหมาะสม ตามศักยภาพของนักเรียน

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนรู้เพื่อการรับใช้สังคมในเรื่องต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาร์เบอร์ (Marbury, 1999: 49) ทำการประเมินโครงการการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (CIPP) เนื่องจากโรงเรียนที่ผู้วิจัยทำการศึกษาดำเนินการในการบูรณาการการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเข้าในวิชาภาษาอังกฤษและสังคมศึกษา จึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการทราบผลของโครงการ เพราะนักเรียนจะต้องใช้เวลาที่เป็นการบูรณาการทั้งสองวิชา สัปดาห์ละหนึ่งวันไปทำกิจกรรมรับใช้สังคม ผลจากการประเมินคือ องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นเรื่องสำคัญต่อประสิทธิผลของโครงการ โครงการที่มีประสิทธิผลต้องคำนึงถึงรูปแบบของโครงการ ผลประโยชน์ต่อนักเรียน และผลประโยชน์ต่อชุมชน ในแต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบหลายประการ ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องคือ นักเรียนทำกิจกรรมรับใช้สังคมในโรงเรียนน้อยไป และโครงการไม่มีความต่อเนื่อง

แทร์รี (Terry, 2000: 60) ได้ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมของวัยรุ่นที่มีความสามารถพิเศษกับชุมชนเป็นการศึกษาการรับรู้ของวัยรุ่นจำนวน 18 คน ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการรับใช้สังคม ตั้งแต่ปี 1998-2000 การรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า การร่วมโครงการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมทำให้นักเรียนมีโอกาสเติบโตในด้านสติปัญญา ด้านบุคลิก ความคิดริเริ่ม และด้านสังคม มีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อการเป็นพลเมืองดี

เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2551: 65) ทำการศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมส่งเสริมความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเน้นความเข้าใจวัฒนธรรมการบริโภคแบบพอเพียงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเน้นความเข้าใจวัฒนธรรมการบริโภคแบบพอเพียง 3) ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรม และ 4) การปรับปรุงโปรแกรม ซึ่งผลการวิจัยพบว่าหลังการเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมนักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังมีคะแนนพฤติกรรมการบริโภคแบบพอเพียงสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศิริรัตน์ ปัญจสุภาวงศ์ (2551: 79) ทำการศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากสึนามิตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา เขต 1 การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้การป้องกันอุบัติเหตุจากสึนามิ 3) การดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากสึนามิ และ 4) การปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากสึนามิ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เรื่องการป้องกันภัยอุบัติเหตุจากสึนามิ โดยผ่านการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ ตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากสึนามิ โดยผ่านการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากสึนามิ ตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กรรยา พรรณนา (2553: 82-83) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตสาธารณะของเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการนำเสนอตัวแบบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและการจัดการสัญลักษณ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้การ

จัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการเรียนรู้เทคนิคศึกษากรณีศึกษาที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคมจะช่วยให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้ในหลักสูตรกับประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนเป็นอย่างมาก กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคมเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของส่วนรวมมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์
แขวงวัดเทพศิรินทร์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 10 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด
512 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปี
การศึกษา 2559 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ที่ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Random Selection) ด้วย
การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้ห้องเรียนแบบหน่วยใน
การสุ่ม

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ใช้เวลาทดลอง 14 สัปดาห์
สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที รวมจำนวน 14 คาบ และทดลองก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 1
คาบ และทดลองหลังเรียน (Post-test) จำนวน 1 คาบ

1.4 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหา ให้อยู่ในรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ประกอบด้วย

ตาราง 5 แสดงหน่วยการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อหน่วย	จำนวนคาบ
ทดสอบก่อนเรียนและปฐมนิเทศ	1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องของฉันของเธอ	2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องแบ่งปันกันนะ	3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องเราต้องช่วยกัน	3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์	3
ทดสอบหลังเรียน	1
รวม	14

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างหน่วยการเรียนรู้

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนด นิยามเชิงปฏิบัติการสำหรับในงานวิจัยนี้และนำมาใช้ในการสร้างเครื่องมือ ผลปรากฏว่า จิตสาธารณะในงานวิจัยนี้ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมจึงอาสาเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยใช้สติปัญญาแล้วลงมือปฏิบัติ ด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน และไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ส่วนร่วมและสังคม ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม

2) ด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน

3) ด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน

2.1.2 ศึกษาหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้รับใช้สังคมและแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองเพื่อออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ผลปรากฏว่า ผู้วิจัยออกแบบหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 14 ชั่วโมง ดังแสดงตารางที่ 5

2.1.3 นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและการพัฒนาจิตสาธารณะ

2.1.4 ตรวจสอบความถูกต้องแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมเชิง/ความถูกต้องของหน่วยการเรียนรู้เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์ โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ 6 ด้าน คือ 1) สาระสำคัญ

2) จุดประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยยึดเกณฑ์ให้คะแนนตามรูปแบบของบุญชม ศรีสะอาด (2554 : 121) ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ผลการให้คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน

กำหนดเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมเชิงเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศรินทร์ของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยยึดเกณฑ์การประเมินตามรูปแบบของ บุญชม ศรีสะอาด (2554 : 209)

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	ระดับน้อยมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	ระดับดี
ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	ระดับดีมาก

2.1.6 จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหน่วยการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อจัดพิมพ์หน่วยการเรียนรู้เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศรินทร์เป็นฉบับสมบูรณ์โดยได้หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยที่ 1 ของฉัน ของเธอ, หน่วยที่ 2 แบ่งปันกันนะ, หน่วยที่ 3 เราต้องช่วยกัน, หน่วยที่ 4 สุขภาพบุรุษเพศศรินทร์ โดยใช้เวลา 14 คาบ

2.1.7 นำหน่วยการเรียนรู้เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศรินทร์ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/8 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนเทพศรินทร์ เพื่อหาข้อบกพร่องในการใช้ภาษาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนและเวลาที่กำหนด

2.2 การสร้างแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ

2.2.1 กำหนดกรอบการสร้างแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมิน เพื่อให้นักเรียนได้ทดสอบวัดจิตสาธารณะ ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม
- 2) ด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน
- 3) ด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน

2.2.2 เขียนข้อคำถามตามเชิงปฏิบัติการของจิตสาธาณะ ที่ปรับปรุงมาจากแนวการ สร้างแบบวัดจิตสาธาณะของกรรยา พรรณา (2553: 209-220) และอัญชนา สุขสมจิตร (2556: 177-194) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษาและทำการปรับปรุงแก้ไขตาม คำแนะนำ

2.2.3 นำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ของเนื้อหา(Content Validity) และวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 128-135) แสดงว่าข้อ ใช้ได้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้ +1 คะแนน เมื่อเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวว่ามีความถูกต้องและเหมาะสม

ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าวว่ามีความถูกต้องและเหมาะสม

ให้ -1 คะแนน เมื่อไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวว่ามีความถูกต้องและเหมาะสม

ผลปรากฏว่าแบบทดสอบที่ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 70 ข้อ ใช้ได้ 60 ข้อ เนื่องจากมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.5 – 1.0 แล้วนำคำแนะนำมา ปรับปรุงแก้ไขหลังจากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและให้คำแนะนำ

2.2.4 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำผลที่ได้จากแบบวัด มาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.765

2.3 การสร้างแบบประเมินจิตสาธาณะด้วยตนเอง

การสร้างแบบประเมินจิตสาธาณะด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

2.3.1 กำหนดกรอบการสร้างแบบประเมินจิตสาธาณะด้วยตนเอง โดยกำหนด จุดมุ่งหมายในการประเมินเพื่อให้นักเรียนได้ประเมินจิตสาธาณะของนักเรียน ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม

2) ด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวัง ผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน

3) ด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่น และโรงเรียน

2.3.2 สร้างแบบประเมินจิตสาธาณะด้วยตนเองที่ได้ปรับปรุงมาจากการสร้างแบบ ประเมินจิตสาธาณะของบุษกร เขียวมัน (2555: 69-72) และภาสุดา ภาคผล (2556: 153-157) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยตั้งเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ตามแนวคิด

ของลิเคิร์ต (Likert's Scale) จำนวน 50 ข้อ โดยแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530: 79)

4 คะแนน หมายถึง นักเรียนปฏิบัติมากกว่า 10 ครั้งต่อเดือน

3 คะแนน หมายถึง นักเรียนปฏิบัติ 7-9 ครั้งต่อเดือน

2 คะแนน หมายถึง นักเรียนปฏิบัติ 4-6 ครั้งต่อเดือน

1 คะแนน หมายถึง นักเรียนปฏิบัติ 1-3 ครั้งต่อเดือน

0 คะแนน หมายถึง นักเรียนไม่เคยปฏิบัติเลย

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ย ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530: 79)

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมจิตสาธารณะเป็นประจำ

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมจิตสาธารณะบ่อยครั้ง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมจิตสาธารณะค่อนข้าง

บ่อย

ค่าเฉลี่ย 0.51 – 1.50 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมจิตสาธารณะนานๆครั้ง

ค่าเฉลี่ย 0 – 0.50 หมายถึง นักเรียนไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมจิตสาธารณะเลย

2.3.3 นำแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองที่ผู้วิจัยได้พัฒนาไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความตาม ภาษาที่ใช้ และด้านขององค์ประกอบจิตสาธารณะที่ต้องการวัด

2.3.4 นำแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนของภาษา และวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายความว่า แบบประเมินมีความถูกต้อง หรือสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

0 หมายความว่า ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินมีความถูกต้อง หรือสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

-1 หมายความว่า แบบประเมินไม่ถูกต้อง หรือไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

แล้วผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง ผลปรากฏว่าข้อคำถามใช้ได้ 45 ข้อ เนื่องจากมีค่า IOC ระหว่าง 0.6 - 1.0

2.3.5 นำแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่ห้องกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้อง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วคัดเลือกให้ครอบคลุมองค์ประกอบจิตสาธารณะที่วัดจำนวน 30 ข้อและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบและแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง ไปดำเนินการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 จำนวน 40 คน โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร หลังจากทดสอบเสร็จ ผู้วิจัยบันทึกผลการทดสอบของนักเรียน

3.2 ผู้วิจัยทำการชี้แจงให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างให้ทราบถึงการดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างเดียว หน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเทพศิรินทร์ ที่ประกอบด้วย 1) สารสำคัญ 2) จุดประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล เพื่อให้ นักเรียนได้ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

3.3 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยหน่วยการเรียนรู้เรื่องสุขภาพบุรุษเทพศิรินทร์ จำนวน 4 หน่วย รวมเป็น 12 คาบ โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้ผู้วิจัยจะให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและหลังจากที่ทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะให้ผู้เรียนเขียนบรรยายความรู้สึกใส่สมุดเด็กเทพ

3.4 เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ และแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองไปดำเนินการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียน หลังจากทดสอบเสร็จ ผู้วิจัยบันทึกผลทดสอบของนักเรียน

3.5 ผู้วิจัยรวบรวมคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ และแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังนี้

แบบแผนการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยโดยมีแบบแผนการวิจัยเชิงกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง One Group pre-test post-test design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 60) มีแบบแผนการวิจัย ดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแบบแผนการทดลอง

- E คือ กลุ่มทดลอง
- X คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- T₁ คือ การวัดจิตสาธารณะก่อนเรียน
- T₂ คือ การวัดจิตสาธารณะหลังเรียน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 สถิติทั่วไปที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1.1 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการตรวจสอบคุณภาพ/ความถูกต้องของหน่วยการเรียนรู้

4.1.1.2 การวิเคราะห์หาค่า IOC ค่าอำนาจจำแนก (r) ทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะและแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง

4.1.1.3 การวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ

4.1.1.4 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะและแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง

4.1.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบแบบทดสอบการวัดจิตสาธารณะ ก่อนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้อก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติแบบ t – test for dependent samples

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.2.1 สถิติพื้นฐาน

4.2.1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

4.2.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2.2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

4.2.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency)

4.2.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบทดสอบโดยใช้สูตร
คูเตอร์ ริชาร์ดสัน (KR- 20)

4.2.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ t– test for Dependent Samples

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์มีคุณภาพผ่านตามเกณฑ์

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบจิตสำนึกของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสะดวกและเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	การทดสอบสถิติ t-test for Dependent Samples
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตาราง 6 ประเมินคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การประเมินคุณภาพหน่วยการเรียนรู้	ผลการประเมินคุณภาพหน่วย		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
หน่วยที่ 1 เรื่องของฉันของเธอ	4.5	.24	ดีมาก
- สาระสำคัญ	4.6	.89	ดีมาก
- จุดประสงค์	4.4	.89	ดี
- เนื้อหา	4.2	.84	ดี
- กิจกรรมการเรียนรู้	4.4	.89	ดี
- สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.8	.45	ดีมาก
- การวัดและประเมินผล	4.8	.45	ดีมาก
หน่วยที่ 2 เรื่องแบ่งปันกันนะ	4.3	.16	ดี
- สาระสำคัญ	4.4	.89	ดี
- จุดประสงค์	4.4	.89	ดี
- เนื้อหา	4.2	.84	ดี
- กิจกรรมการเรียนรู้	4	1	ดี
- สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.2	.84	ดี
- การวัดและประเมินผล	4.4	.55	ดี
หน่วยที่ 3 เรื่องเราต้องช่วยกัน	4.4	.20	ดี
- สาระสำคัญ	4.6	.89	ดีมาก
- จุดประสงค์	4.6	.89	ดีมาก
- เนื้อหา	4.2	.84	ดี
- กิจกรรมการเรียนรู้	4.2	.84	ดี
- สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.2	.84	ดี
- การวัดและประเมินผล	4.4	.55	ดี

ตาราง 6 (ต่อ)

รายงานการประเมินคุณภาพหน่วย	ผลการประเมินคุณภาพหน่วย		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
หน่วยที่ 4 เรื่องสุขภาพบุรุษเพศตรีรินทร์	4.4	.24	ดี
- สารสำคัญ	4.8	.45	ดีมาก
- จุดประสงค์	4.4	.89	ดี
- เนื้อหา	4.2	.84	ดี
- กิจกรรมการเรียนรู้	4.2	.84	ดี
- สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.4	.89	ดี
- การวัดและประเมินผล	4.4	.89	ดี
ภาพรวม	4.4	.22	ดี

จากตาราง 6 พบว่าในภาพรวมของผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางผลการวิเคราะห์คุณภาพหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศตรีรินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมของหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 4 หน่วย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.4 ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีการวัดคุณภาพใน 6 ด้าน คือ 1) สารสำคัญ 2) จุดประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดแต่ละหน่วยการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องของฉันทของเชอ คุณภาพรายหน่วยการเรียนรู้ ได้ 4.5 หมายถึง ความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องแบ่งปันกันนะ คุณภาพรายหน่วยการเรียนรู้ ได้ 4.3 หมายถึงความเหมาะสมอยู่ในระดับดี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เราต้องช่วยกัน คุณภาพรายหน่วยการเรียนรู้ ได้ 4.4 หมายถึงความเหมาะสมอยู่ในระดับดี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สุขภาพบุรุษเพศตรีรินทร์ คุณภาพรายหน่วยการเรียนรู้ ได้ 4.4 หมายถึง ความเหมาะสมอยู่ในระดับดี

ตอนที่ 2 ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิต สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ ใช้สถิติ t-test for dependent sample ได้ผลดังตาราง 2

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนและหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ	\bar{x}	S.D.	t
ก่อนเรียน	2.18	.37	20.639*
หลังเรียน	3.58	.30	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดจิตสาธารณะในหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.18 และหลังได้รับการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.58

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างของจิตสาธารณะในหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 8 ผลการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามด้านจิตสาธารณะ ดังนี้

จิตสาธารณะ	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
ด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม	89.1	7.9	150.5	4.01	24.39*
ด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน	84.5	7.0	138.7	17.71	9.5*
ด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน	87.9	5.66	140.5	17.84	12.31*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ผลการทดสอบในแต่ละด้านของจิตสาธารณะก่อนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในทุกด้านของจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม ก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 89.1 คะแนน หลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 150.5 คะแนนเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างแสดงว่า ด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 84.5 คะแนน หลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 138.7 คะแนนเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างแสดงว่า ด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน ก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 87.9 คะแนน หลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 140.5คะแนนเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างแสดงว่า ด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 ผลการประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองที่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง
 สุนัขพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การประเมินตนเอง	ก่อนเรียน			หลังเรียน			t
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
จิตสาธารณะ	2.38	.60	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย	3.14	.40	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	19.11*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองที่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุนัขพบุรุษเทพศิรินทร์ ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.4 คะแนน ตามลำดับ และหลังได้รับการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างของการประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองของนักเรียน เรื่องสุนัขพบุรุษเทพศิรินทร์ก่อนเรียนและหลังของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 10 ผลจากการประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามด้านจิตสาธารณะ ดังนี้

จิตสาธารณะ	ก่อนเรียน			หลังเรียน			t
	(\bar{x})	S.D.	ความหมาย	(\bar{x})	S.D.	ความหมาย	
ด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม	2.46	.59	ปฏิบัติ ค่อนข้างบ่อย	3.02	.46	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	12.80*
ด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน	2.44	.67	ปฏิบัติ ค่อนข้างบ่อย	3.31	.42	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	16.29*
ด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน	2.24	.73	ปฏิบัติ ค่อนข้างบ่อย	3.10	.50	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	15.14*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ผลการประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเองของนักเรียน ในแต่ละด้านของจิตสาธารณะที่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเทพศิรินทร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า แต่ละด้านของจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม ก่อนเรียนนักเรียนประเมินตนเองพบว่าการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 คะแนน หลังเรียนนักเรียนประเมินตนเองพบว่าการปฏิบัติบ่อยครั้ง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างแสดงว่า ในด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ก่อนเรียนนักเรียนประเมินตนเองพบว่าการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย มี

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 คะแนน หลังเรียนนักเรียนประเมินตนเองพบว่าการปฏิบัติบ่อยครั้ง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างแสดงว่าด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้ผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน ก่อนเรียนนักเรียนประเมินตนเองพบว่าการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 คะแนน หลังเรียนนักเรียนประเมินตนเองพบว่าการปฏิบัติบ่อยครั้ง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างแสดงว่าด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเทพศิรินทร์ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายได้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สุขภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเทพศิรินทร์ที่มีจิตสาธารณะที่หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ห้องเรียน (40 คน) วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Random Selection) ด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
 - 1) หน่วยการเรียนรู้เรื่อง สุขภาพบุรุษเทพศิรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้
 - 2) แบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ เป็นข้อคำถามเชิงปฏิบัติ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
 - 3) แบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง เป็นแบบประเมินมาตราส่วนค่า (rating scale) โดยตั้งเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

การวิเคราะห์

ศึกษาจิตสาธาณะก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ โดยใช้สถิติ หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test for dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาจิตสาธาณะโดยการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับ “ดี”
2. นักเรียนที่เรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ โดยการจัดการเรียนรู้รับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธาณะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธาณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิริรินทร์ด้วยการจัดการเรียนรู้รับใช้สังคม ได้รับการประเมินอยู่ในระดับ “ดี” ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รับใช้สังคม ประกอบไปด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตระหนัก ขั้นศึกษา ผักผ่อน ขั้นลงมือปฏิบัติ และขั้นสรุปและสะท้อนความคิด ซึ่งทุกขั้นตอนจะมีการกระตุ้นการเรียนรู้ความเป็นจริงที่นักเรียนต้องหาความรู้ด้วยตนเอง ผักผ่อนให้เกิดความชำนาญและสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้ในปัจจุบัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความตระหนัก ครูกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้นรอบตัวนักเรียน เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาหรือสิ่งที่ชุมชนต้องการให้ช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับวาลีย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2554: 118) ได้กล่าวไว้ว่า ครูต้องวางแผนเชื่อมโยงเนื้อหาในหลักสูตร เพื่อเกิดประโยชน์ตามความต้องการของชุมชน โดยต้องมีการระดมสมอง แสดงความคิดเห็นของนักเรียน ดังนั้นครูควรมีคำถามเพื่อช่วยในการกระตุ้นความต้องการของนักเรียนที่ต้องการศึกษาประเด็นปัญหาในชุมชน ในขั้นการสร้าง ความตระหนักนี้ นักเรียนต้องเป็นผู้สมัครใจในการช่วยเหลือชุมชนอย่างแท้จริง เช่น ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ของฉันของเธอ ครูนำภาพห้องเรียนที่สะอาดสวยงามและห้องเรียนที่สกปรก ไม่เรียบร้อยให้นักเรียนดู ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนรู้สึกอย่างไรกับ 2 ภาพ แล้วครูแจกกระดาษ 2 ใบ 2 สี โดยกระดาษสีเขียวเขียนว่า “อยากได้ห้องเรียนแบบไหน” กระดาษสีเหลืองเขียนว่า “ฉันดูแลห้องเรียนฉันอย่างไร” ซึ่งในขั้นตอนนี้ครูมีหน้าที่ที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนตระหนักกับการดูแลรักษาสาธาณสมบัติใกล้ตัว

ขั้นที่ 2 ขั้นศึกษา วางแผน นักเรียนต้องศึกษา ค้นคว้าข้อมูลในกิจกรรมที่ตนเองสามารถบริการแก่ชุมชน โดยมีการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมตามความรู้ความสนใจของนักเรียนมีโอกาสที่จะคิด เขียนและอภิปรายกับกิจกรรมที่จะลงมือปฏิบัติเป็นการสร้างบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยภายในห้องเรียน ครูเป็นพี่เลี้ยงชี้แนะความรู้ เช่น ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องช่วยกันเป็นหูเป็นตา ครูให้นักเรียนทำการสำรวจสาธารณสุขสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน โดยนักเรียนวาดแผนผังของโรงเรียนซึ่งครูอธิบายการให้คะแนนสถานที่ที่สำรวจด้วยว่า พื้นที่ปลอดภัย พื้นที่เริ่มมีความเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยง หลังจากนั้นนักเรียนจัดลำดับและคัดเลือกสถานที่ที่เป็นปัญหาของโรงเรียนแล้วนั้น ให้นักเรียนจับกลุ่มโดยตามความสนใจที่จะแก้ปัญหาการไม่รักษาสาธารณสุขสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ซึ่งนักเรียนจะได้ทำการศึกษา วางแผนในการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาการไม่รักษาสาธารณสุขสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่นักเรียนสนใจ กลุ่มของนักเรียนมีการวิเคราะห์สาเหตุ แนวทางการแก้ไขปัญหา ในขั้นตอนนี้ครูเป็นผู้คอยแนะนำและชี้แนะนักเรียน สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2556: 133) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมนั้น นักเรียนเลือกกำหนดขอบเขตของการศึกษาชุมชน เพื่อการเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจและศึกษาความต้องการของชุมชนเพื่อเลือกกิจกรรมในการรับใช้สังคมโดยนักเรียนมีการวางแผนการรับใช้สังคมในกิจกรรมที่สนใจ ซึ่งจะช่วยสร้างการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม ดังที่ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2544: 142) ได้อธิบายในขั้นเตรียมการว่าเป็นขั้นที่นักเรียนต้องเลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ตนสนใจแล้วมานำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับประเด็นปัญหาซึ่งมีความคิดทั่วไปในการแก้ไขปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขกับกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ นักเรียนปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้ โดยนักเรียนที่การแบ่งงานตามความถนัด ความสนใจที่ร่วมมือกัน หรือต่างคนต่างทำงานแล้วทำผลมารวมกัน ซึ่งครูให้นักเรียนได้ลองฝึกทำโครงการในสถานการณ์ต่างๆ โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เช่น ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องเราต้องช่วยกันนะ ครูพานักเรียนศึกษานอกห้องเรียนบริเวณชุมชนรอบโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนศึกษาปัญหาและความสำคัญจากที่ได้เรียนรู้แล้วมาร่วมกันอภิปรายตามที่นักเรียนได้พบเจอ ซึ่งนักเรียนได้ระดมความคิดที่จะศึกษา วางแผน วิเคราะห์หาสาเหตุและสรุปแนวทางปัญหาที่นักเรียนสนใจ เป็นการฝึกให้นักเรียนทำโครงการกับชุมชนซึ่งครูเป็นผู้ประสานกับผู้นำชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมารับทราบแนวคิดและวางแผนร่วมกับนักเรียนในการแก้ไขปัญหของชุมชน เมื่อนักเรียนลงมือปฏิบัติตามวิธีการในชั้นศึกษา ฝึกฝน ซึ่งหน้าที่ของครูคือให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลอย่างใกล้ชิด รวมทั้งประสานงานกับผู้นำชุมชน เพื่อเอื้ออำนวยให้กับนักเรียน ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มจะเก็บข้อมูลระหว่างการทำกิจกรรมเพื่อนำไปเสนอในชั้นสรุปและสะท้อนความคิด ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพยายามควบคุมนักเรียนเนื่องจากนักเรียนมีจำนวนและชุมชนในท้องถิ่นมีสภาวะต่อความเสี่ยงของภัยสังคมอาจไม่ปล่อยภัยต่อนักเรียน ผู้วิจัยจึงต้องระมัดระวังการลงมือปฏิบัติของนักเรียนที่จะพัฒนาชุมชน ต้องประสานกับผู้นำชุมชนก่อนที่จะพานักเรียนเข้าไป ทั้งนี้ได้เกิดอุปสรรคในระยะแรกๆ เพราะชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ ไม่เห็นความสำคัญของนักเรียนที่จะเข้า

มามีส่วนรวมในการพัฒนาชุมชน เพราะทางชุมชนคิดว่านักเรียนอาจไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติการใช้สังคมแต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป ทั้งผู้วิจัยและนักเรียนได้สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน ทำให้นักเรียนได้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และชุมชนก็รู้สึกนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจึงทำให้นักเรียนปฏิบัติลงมือทำกิจกรรมรับใช้สังคมได้อย่างดี ดังที่วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2554: 118) กล่าวถึงความสำคัญของการรับใช้สังคมเป็นการเชื่อมโยงการรับใช้สังคมกับชุมชน ต้องระบุวัตถุประสงค์ที่จะเชื่อมโยงว่าการเรียนรู้จากชุมชนหรือสังคมนั้นต้องมีการวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบของโครงการการเรียนรู้การรับใช้สังคมและสรุปกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ที่นักเรียนได้ถึงลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้ออกแบบไว้ สอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2544: 143) ได้อธิบายว่า การปฏิบัติการใช้สังคมของนักเรียนต้องทำตามที่ได้วางแผนไว้ เป็นการที่นักเรียนจะได้พบเจอการเรียนรู้ใหม่จากความที่เคยชินในสิ่งแวดล้อมเดิมสู่สถานการณ์ใหม่ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสจะพบเจอสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตที่หลากหลายของสังคม นักเรียนจะสามารถดำรงชีวิตในปัจจุบันได้ ดังนั้นชั้นลงมือปฏิบัติจึงสามารถพัฒนาพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียนได้

ขั้นที่ 4 ชั้นสรุปและสะท้อนความคิด นักเรียนประสบความสำเร็จหรือสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จากการตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนสามารถสรุปขั้นตอนลงมือปฏิบัติแล้ว นำมาร่วมกันปรึกษาหารืออภิปรายความรู้ได้จากการลงมือปฏิบัตินั้นว่าได้ความรู้เพิ่มเติมหรืออุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาอย่างไร โดยการนำเสนอและเขียนบันทึกจากการเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติลงในสมุดบันทึกการเรียนรู้ เช่น ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศิรินครูให้นักเรียนชมวีดิทัศน์โรงเรียนและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องคุณลักษณะความเป็นลูกแม่รำเพยนั้นเป็นอย่างไร จากนั้นครูอธิบายอัตลักษณ์ของโรงเรียนแล้วจึงพานักเรียนไปชมพิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาโรงเรียนเทพศิรินทร์ ในเรื่องเกียรติประวัติของโรงเรียน หลังจากชมพิพิธภัณฑ์เสร็จ ครูให้นักเรียนศึกษานักเรียนเก่าที่นักเรียนมีความประทับใจว่ามีคุณลักษณะความเป็นสุขภาพบุรุษเพศศิรินครูอย่างไรและนักเรียนจะปฏิบัติตามแบบอย่างนักเรียนเก่าที่นักเรียนประทับใจได้หรือไม่ เพราะเหตุใด จากนั้นครูให้นักเรียนปฏิบัติตามแบบอย่างสุขภาพบุรุษเพศศิรินครูในระยะ 2 สัปดาห์ โดยบันทึกลงในสมุดสุขภาพบุรุษเพศศิรินครู แล้วให้นักเรียนนำเสนอการเป็นสุขภาพบุรุษเพศศิรินครูที่ได้ไปลงมือปฏิบัติว่านักเรียนคิดว่าเป็นจุดเด่นหรือจุดด้อยอย่างไร และมีความรู้สึกอย่างไรกับการลงมือปฏิบัติโดยนักเรียนทุกคนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันสรุปความเป็นสุขภาพบุรุษเพศศิรินครู สอดคล้องกับ Close up Foundation และ Constitutional Rights Foundation Chicago (CRFC, 1997 อ้างอิงในเรวัต ชัยเชาวรัตน์, 2552: 34) ได้อธิบายว่าการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมต้องมีการไต่ตรง ประเมินและกิจกรรมแสดงผลงาน ผู้สอนได้กำหนดกิจกรรมและเวลาในการทำงาน นักเรียนได้พิจารณาไต่ตรงในแต่ละขั้นตอน ด้วยการเขียนบันทึกหรือการนำเสนอด้วยปากเปล่า มีการแลกเปลี่ยนสนทนาอภิปรายกัน ซึ่งนักเรียนได้ประเมินตนเองในแต่ละขั้นตอนแล้วเขียนรายงานสรุปผลที่ได้จากการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ Coverdell (2002,

อ้างอิงในเรวัตี ชัยเชาวรัตน์, 2552: 34-35) กล่าวว่าเป็นการให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์เกี่ยวกับ ประสบการณ์การรับใช้สังคมและการประยุกต์การเรียนรู้ของนักเรียนในเชิงวิชาการ บริบทส่วนตัว และบริบทสังคมนั้น กิจกรรมได้สะท้อนออกมาเป็นการเปิดโอกาสในการเชื่อมโยงการทำงานของเชิง วิชาการกับการทำกิจกรรมรับใช้สังคมอีกด้วย กิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นนั้นมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การอภิปราย การเขียนบรรยายหรือการแสดงความคิดเห็นออกมาในเชิงศิลป์ เป็นต้น โดยทางโรงเรียน ควรมีการเสริมแรงให้นักเรียนอาทิ การมอบประกาศนียบัตรหรือการกล่าวชื่นชมนักเรียนต่อหน้าที่ ประชุมโรงเรียน เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือดูแลให้ประโยชน์ต่อ สังคมได้

หน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมานั้นสามารถทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านของ จิตสาธารณะที่ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม ด้านการ ช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเอง เดือดร้อน ด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน พบว่าทุกด้านของจิตสาธารณะมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้การรับใช้สังคมได้ส่งเสริมให้ นักเรียนตระหนักในปัญหา ของสังคม ฝึกใช้ความรู้ในการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหา ฝึกนักเรียนมีความรับผิดชอบใน การทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการมีมนุษยสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้เข้าใจในความ แตกต่าง ของพฤติกรรมตนเองและผู้อื่น ตลอดจนเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ของสังคมเพื่อเป็น แนวทางในการแก้ไขปัญหาจิตสาธารณะซึ่งจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยทำการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ด้านการใช้และเคารพในการใช้ของส่วนรวม

การที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในด้านการใช้และเคารพในการใช้ ของส่วนรวม เพราะเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสมบัติสาธารณะที่เป็นของใช้ส่วน รวมกันที่อยู่ในแวดล้อมที่ใกล้ตัวผู้เรียนเอง โดยต้องมีการดูแลรักษาให้คงสภาพและยั่งยืนต่อไป โดย ให้นักเรียนช่วยกันดูแลรักษาสมบัติสาธารณะได้ เช่น ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องของฉันทน์ของเธอ ในกิจกรรมการเรียนรู้ครูให้นักเรียนดูรูปภาพห้องเรียนสะอาดและห้องเรียนสกปรก แล้วให้นักเรียน แสดงความคิดเห็นความรู้สึกรู้สึกอย่างไร จากนั้นครูแจกกระดาษโปสเตอร์ให้ให้นักเรียน 2 สี คือ สี เขียวและสีเหลือง ซึ่งกำหนดหัวข้อ กระดาษสีเขียวว่า “ฉันอยากได้ห้องเรียนแบบไหน” และ กระดาษสีเหลือง “ฉันจะดูแลห้องเรียนฉันอย่างไร” แล้วให้นักเรียนนำกระดาษมาติดที่กระดาน เป็น ต้น ในกิจกรรมขั้นนี้ นักเรียนจะตระหนัก ใส่ใจถึงสมบัติสาธารณะที่อยู่รอบตัวนักเรียน ซึ่งนักเรียนทุก คนได้เข้ามามีส่วนรวมในแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ สาเหตุและแนวทางการดูแลรักษาห้องเรียนที่ อยากรู้ได้ และลงมือปฏิบัติช่วยกันให้การดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของห้องเรียน เพื่อไม่ให้เกิดการชำรุด

เสียหายและใช้แล้วก็เก็บของเข้าที่โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมสาธารณะไว้กับตนเอง ตามหลักฐานที่นักเรียนบรรยายลงในสมุดบันทึกการเรียนรู้ เช่น

“รู้สึกเหนื่อย มีความท้อ ในช่วงแรกๆที่เพื่อนในห้องไม่เห็นห้องสำคัญมาก ในแต่ละวันจะมีทั้งขยะหรือถุงขนมไว้ที่พื้นที่โต๊ะบ้างเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่เวร แต่หลังจากกิจกรรมนี้เพื่อนในห้องก็ช่วยกันรักษาความสะอาด ของที่ใช้ร่วมกันไว้ในอยู่นาน ๆ และขอให้ทุกคนสามัคคีรักษาช่วยเหลือกันนะครับ”

(เด็กชายเอ นามสมมติ)

“การช่วยกันดูแลห้องเรียนได้ประโยชน์ เช่น ห้องสะอาด ระเบียบเรียบร้อย มีบรรยากาศเป็นห้องเรียนและเสริมความรับผิดชอบ สามัคคีของเพื่อนในห้องและได้มิตรภาพด้วย ไม่เป็นภาระของปีภาครองและครูที่ปรึกษา^^”

(เด็กชายบี นามสมมติ)

“รู้สึกดีใจที่ได้ทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและอยากให้ห้องสะอาด เพราะเพื่อนจะได้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีครับ”

(เด็กชายซี นามสมมติ)

ด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน

การที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันความรู้หรือสิ่งของให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน เพราะกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นทำงานหรือแก้ปัญหาทั้งด้านสติปัญญาหรือการแบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินโดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ทำให้ทั้งตนเองและผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน เช่น ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องช่วยกันเป็นหูเป็นตา ครูให้นักเรียนจับกลุ่มให้การทำกิจกรรม โดยครูแจกภาพที่เป็นโครงสร้างทุกกลุ่มแต่ละกลุ่มจะเหมือนกัน จากนั้นครูแจกสีไม้ให้ทุกกลุ่มกลุ่มละ 3 แท่ง โดยไม่ซ้ำกัน ครูกำหนดให้นักเรียนช่วยกันระบายสีให้สีเสมือนจริงกับภาพที่ครูกำหนด ภายในเวลา 15 นาที พอเสร็จให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานพร้อมบอกวิธีการแก้ไขปัญหาการระบายสีอย่างไร จากนั้นครูให้นักเรียนสำรวจสมบัติสาธารณะของโรงเรียน โดยวาดแผนผังของโรงเรียนและกำหนดจุดพื้นที่เสี่ยง พื้นที่เริ่มเสี่ยงและพื้นที่ปลอดภัยและให้นักเรียนนำเสนอผลการสำรวจโรงเรียนเป็นอย่างไร แล้วให้นักเรียนจับกลุ่มวางแผนแก้ปัญหาของโรงเรียนที่แต่ละกลุ่มสนใจ เป็นต้น ในกิจกรรมนี้นักเรียนได้รู้จักการเอาใจใส่และเข้าร่วมในเรื่องที่เป็นส่วนรวม มีความคิดไม่เห็นแก่ตัวพร้อมที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้อื่นหรือสังคมอย่างจริงจังที่ไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ตามหลักฐานที่นักเรียนบรรยายลงในสมุดบันทึกการเรียนรู้ เช่น

“รู้สึกได้ช่วยโรงเรียนให้สะอาด เพราะจะมีขยะเกลื่อนไปหมด พอผมเดินไปเก็บขยะจนเป็นประจำ เพื่อนๆ พี่ๆ ก็เก็บตามผมครับ ผมบอกกับพี่ๆ ว่า ผมไม่ได้โดนลงโทษนะ แต่อยากทำเอง”

(เด็กชายดี นามสมมติ)

“ผมรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ได้ช่วยเหลือให้กับโรงเรียนครับ โรงเรียนจะได้หน้าอยู่ เป็นการทำให้ผมรู้จักแบ่งปันสิ่งดีๆ ให้คนอื่นครับ ถึงแม้บางครั้งจะท้อแต่ก็เพื่อโรงเรียนเราครับ”

(เด็กชายอี นามสมมติ)

“รู้สึกดีแปลกๆ เพราะไม่เคยทำอะไรอย่างนี้ แต่พอได้ทำแล้วรู้สึกรักโรงเรียน อยากช่วยเหลือดูแลโรงเรียนตนเอง ตอนที่ทำเหนื่อยมากแร้นด้วย แต่พอโรงเรียนสะอาดก็ดีใจที่ได้ทำ”

(นายเอฟ นามสมมติ)

ด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน การที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในด้านการปฏิบัติหน้าที่หรือรับอาสา เข้าร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นและโรงเรียน เพราะในกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำตามหน้าที่หรือรับอาสาที่จะทำเพื่อส่วนรวม แก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น และความเต็มใจ เช่น ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สภาวะบุรุษเทพศิรินทร์ ครูให้นักเรียนได้ชมวีดิทัศน์ของโรงเรียนและอธิบายอัตลักษณ์ของโรงเรียน จากนั้นครูพานักเรียนไปชมพิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาโรงเรียนเทพศิรินทร์ โดยให้นักเรียนศึกษาประวัตินักเรียนเก่าที่นักเรียนสนใจแล้วให้เหตุผลด้วยว่านักเรียนนำเสนอให้นักเรียนเก่าคนไหนเพราะอะไร และนักเรียนเก่ามีคุณลักษณะที่เป็นสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์ในเรื่องจิตสาธารณะอย่างไร นักเรียนได้เสนอนักเรียนเก่าที่ประทับใจแล้ว ครูแจกสมุดบันทึกสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์ให้นักเรียนไปปฏิบัติจิตสาธารณะ แล้วให้นักเรียนมาเสนอความรู้สึกกับการปฏิบัติกิจกรรมสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์เป็นอย่างไรบ้าง ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทั้งหน้าที่หรือการอาสาที่จะเข้าร่วมเป็นประโยชน์ให้ผู้อื่นหรือสังคม ซึ่งมีโอกาสที่ช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีต่อไป ตามหลักฐานที่นักเรียนบรรยายลงในสมุดบันทึกการเรียนรู้ เช่น

“รู้สึกภูมิใจมากที่ได้อยู่โรงเรียนเทพศิรินทร์ ผมชอบในคำสอนที่ว่า นิสยา โลกาฆโน คือ ไม่เป็นคนรกโลก เราก็ควรทำตัวให้มีประโยชน์ ไม่เห็นแก่ตัว”

(เด็กชายจี นามสมมติ)

“รู้สึกดีที่ได้ทำทำตัวเป็นประโยชน์ต่อครอบครัว พ่อ แม่ ปู่ ย่า และคนในสังคมด้วยครับ ผมได้ทำจิตสาธารณะไปแล้วรู้เป็นประโยชน์ เป็นแรงที่ช่วยเหลือคนที่ต้องการความช่วยเหลือ ถึงจะเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ”

(เด็กชายโอ นามสมมติ)

จากเหตุผลข้างต้น จึงเป็นข้อมูลที่จะสามารถยืนยันได้ว่าหน่วยการเรียนรู้คุณลักษณะ
 สุกภาพบุรุษเทพศิรินทร์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยใช้การจัดการเรียนรู้รับใช้สังคมสามารถพัฒนาจิต
 สาธารณะของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้มีข้อสังเกตว่า นักเรียนที่ได้รับการ
 เรียนรู้จากการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ขึ้นนั้น นักเรียนเรียนรู้ที่จะทำงานช่วยเหลือร่วมกันมากขึ้น
 เห็นได้จากทักษะการทำงานจริง กำหนดแนวทางในการทำงาน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
 และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและร่วมกันแก้ไขปัญหาจนสำเร็จ อีกทั้งครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
 และครูที่ปรึกษาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้มีทัศนคติของพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างว่า
 นักเรียนเห็นความสำคัญคุณค่าสิ่งของสาธารณะที่อยู่ใช้ร่วมกันภายในโรงเรียนมากขึ้น และการ
 ช่วยเหลือครูด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยคิดว่างานวิจัยนี้ได้ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน เช่น
 การทำงานกลุ่ม ความรับผิดชอบและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

ดังนั้น การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้คุณลักษณะสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์โดยการจั
 ดกิจกรรมการเรียนรู้การรับใช้สังคมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยัง
 สังเกตพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นการรับผิดชอบต่อส่วนรวม กล้าจะแสดงออกในการอาสา
 เข้าไปร่วมช่วยเหลือผู้อื่นและกิจกรรมที่พัฒนาของทางโรงเรียน ได้ใช้ความรู้และกำลังกายด้วยความ
 เต็มใจโดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน จึงเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและควรได้รับการส่งเสริมให้
 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆนำไปใช้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้รับใช้สังคม ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจ
 แต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องและตรงกับวัตถุประสงค์ที่ได้
 กำหนดไว้ ซึ่งครูต้องเตรียมเครื่องมือหรือสื่อการเรียนรู้ก่อนล่วงหน้าเพื่อลดความยุ่งยาก ชับซ้อน
 บางอย่างที่จะนำไปใช้ต้องมีการเตรียมตัวครูผู้สอนก่อน

2. ครูควรอธิบายให้นักเรียนเข้าใจก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รับใช้สังคม เพื่อกระตุ้นให้
 นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และทำกิจกรรมอย่างมีขั้นตอน จึงทำให้การจัดการ
 เรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครูควรเตรียมแหล่งการเรียนรู้และประสานงานกับชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้พร้อม
 และขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและชุมชน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียน
 ในการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้รับใช้สังคม

4. ครูต้องกระตุ้นนักเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้และการใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดตระหนัก
 และได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

5. ครูควรเป็นให้คำแนะนำ ดูแล ช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า วางแผนและการลงมือ
 ปฏิบัติของนักเรียน ครูต้องคอยช่วยเหลือ ชี้แนะในระยะแรกนักเรียนไม่คุ้นเคยกับการปฏิบัติใน

กิจกรรมการรับใช้สังคม ครูต้องพยายามผลักดันให้นักเรียนกล้าที่จะปฏิบัติและเห็นความสำคัญของรับใช้สังคม

6. ครูควรวัดผลและประเมินผลตลอดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รับใช้สังคมจนกระทั่งสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และได้ชิ้นงานของนักเรียนโดยสามารถวัดและประเมินได้จากพฤติกรรมรายบุคคลรวมถึงกระบวนการทำงานกลุ่ม การดำเนินงานและการนำเสนอ

7. การวัดและประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ ครูควรเลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลายและประเมินที่ครอบคลุมพฤติกรรมจิตสาธารณะ เพื่อจะได้ทราบว่าสามารถพัฒนาจิตสาธารณะได้จริง เพราะจิตสาธารณะเป็นนามธรรม เช่น แบบประเมินตนเองและแบบทดสอบ เป็นต้น อีกทั้งควรเว้นช่วงระยะเวลาการประเมินก่อนและหลังเป็นเวลาดำเนินงาน เนื่องจากจัดการเรียนรู้รับใช้สังคม ต้องใช้เวลาพอสมควรที่จะทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะ และประพฤติดำเนินปฏิบัติพฤติกรรมจิตสาธารณะเป็นนิสัย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคงทนในพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นการศึกษาระยะยาวต่อเนื่อง
2. ควรนำหน่วยการเรียนรู้พัฒนาคุณลักษณะสุภาพบุรุษเทพศิรินทร์ไปวิจัยใช้กับ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรยา พรรณา. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กฤษณพงษ์ รักษาภักดี. (2554). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดุงวิทยา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). จอมปราชญ์นักการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเตีย
- แก้วตา สีสุขแก้ว. (2552). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง กันตังศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ตรัง: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร
- จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. (2546). แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูเพื่อรองรับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตรา ดุษฎีเมธา. (2553, 1 กุมภาพันธ์). ห่วงเด็กรุ่นใหม่ เน้นความรู้เพื่อแข่งขัน-จิตสภาวะไม่มี. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2559, จาก <http://www2.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9530000014128>
- จิตสำนึกเส้นทางสู่ประชาคม. (2542.กรกฎาคม-กันยายน). สื่อพลัง. 7(3) : 3-19
- จิรวรรณ กองทุ่งมน. (2553). การพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสภาวะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7.
- ชัยวัฒน์ ธิระพันธ์. (2542). บทสัมภาษณ์. *Chaos Theory กับจุดเปลี่ยนสังคมไทย*, สื่อพลัง.7 (3) : 21 – 33
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *สอนเด็กให้มีจิตสภาวะ*. กรุงเทพฯ: วี พรินท์ (1991).
- ไชยา ยิ้มวิไล. "สำนึกสาธารณะ," *มติชนสุดสัปดาห์*. 27(1393) : 15 ; มิถุนายน, 2550
- ดุษฎี มัชฌิมาภิโร. (2556, มกราคม-กุมภาพันธ์). การพัฒนาจิตสภาวะสำหรับเยาวชนไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษา*.10(2556): 21-22.
- ดวงเดือน อ่อนน่วม. (2548). *การจัดการเรียนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ดวงพร ศรีชัยและปรดี ประทุมสุวรรณ. (2557). *เติบโตเต็มศักยภาพ ผู้ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทีศนา แคมมณี. (2546). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*.
กรุงเทพฯ: เสริมสิน พีรเพรน ซิสเท็ม.
- _____. (2556). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี. (2531). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : เอราวิณการพิมพ์.
- ธำรง บัวศรี. (2532). *ทฤษฎีการออกแบบและพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นันทิยา ตันศรีเจริญ. (2546, มิถุนายน). *Service-Learning: เรียนรู้จากการช่วยเหลือสังคม*. *วารสารสถานปฏิบัติ*: 23-26.
- นพเก้า ฌ พัทลุง. (2550). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา : เทมการพิมพ์สงขลา.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2557, มกราคม). *การสังเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ*. 6(1): (177-188)
- บุญสม หรรษาศิริพงษ์. (2542, มกราคม). *จิตสำนึก*. *วารสารวิชาการสภาอาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*. 4(1): 71 – 73.
- บุษกร เขียวมัน. (2555). *ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. *ปริญญาโท* ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว. (2547). *การสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้อะไรดี วะสีและคณะ. (2542). *ยุคศาสตร์แก้ววิฤตชาติ*. กรุงเทพฯ: อุษากการพิมพ์.
- พระไพศาล วิสาโล. (2544). *วิถีสังคมไทยชุดที่ 4 ประชาสังคมและวัฒนธรรมชุมชน*.
กรุงเทพฯมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์
- พระธรรมปิฎก. (2557, 10 ธันวาคม). *เด็กนักเรียนยกพวกตีกัน เพราะคิดสั้นขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.budpage.com/ba68.shtml>.
- พิชัยยุทธ์ สยามพันธกิจ. (2553). *พลเมืองไทยแห่งอนาคตที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ: สยามมิส พันธิชซึ่ง เฮ้าส์.
- พรพิมล พรพีรชนม์. (2550). *การจัดกระบวนการเรียนรู้*. สงขลา : เทมการพิมพ์สงขลา.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). *สำนึกไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา
- ภาสุดา ภาคาผล. (2556). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1*. *ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. (หลักสูตรและการสอน)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร

- รุจิรี ภูสาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยท์.
- รุจิรา เตชางกูร. (2549). เอกสารประกอบการบรรยายวิชา PS 500 นโยบายสาธารณะ ครั้งที่ 46. กรุงเทพฯ: รามคำแหง,
- เรวดี ชัยเชาวรัตน์. (2551). ผลโปรแกรมส่งเสริมความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเน้นความเข้าใจวัฒนธรรมการบริโภคแบบพอเพียงที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ : การศึกษาระยะยาว. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2554). ครูสังคมศึกษากับการพัฒนาทักษะแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารี ธีระจิตร. (2534). การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินิจ เกตุขำและชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2522). หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2547, พฤศจิกายน-ธันวาคม). มศว.พลวัต. 1(1): 2-3.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2541, พฤศจิกายน). บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการศึกษาเพื่อความเป็นประชาสังคม. ASAHIL THAILAND JOURNAL. 1(1): 52-69.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวีและคณะ. (2545). การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการปฏิวัติอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศิริรัตน์ ปัญญจุภาวงศ์. (2551). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากสีนามิตตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา เขต 1. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542, มิถุนายน – ตุลาคม). ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่. สี่มาจารย์. 13(27): 15-16
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพมหานคร:สทศ. -----.(2549). แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2553). อภิธานศัพท์ การประกันคุณภาพการศึกษา(OA Glossary) นครปฐม:ห้างหุ้นส่วนจัดสำนักพิมพ์ พิสิทธ์เซ็นเตอร์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุชาติ จักรพิสุทธิ์. (2544, กรกฎาคม). *จิตสำนึกสาธารณะ*. ศิลปวัฒนธรรม. 22 (9): 22 – 23
- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2546, มกราคม – มิถุนายน). *จิตสำนึกสาธารณะ การก่อรูปและกระบวนการ เสริมสร้าง*. *วารสารเพชรบุรีวิทยาลัย* 4(1): 47 - 57
- สุวัฒน์ มุทเมธา. (2543). *การเรียนการสอนปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เสริมศรี ไชยศรี. (2539). *พื้นฐาน การสอน*. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.
- อนุชาติ พวงสำลี และ วีรบูรณ์ วิสารทสกุล. (2540). ประชาสังคม: คำ ความคิด ความหมาย: กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อัญชลี ยี่รักพันธ์. (2550). *ผลการใช้สถานการณ์จำลองผลานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผล การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชญา สุขสมจิตร. (2556). *การพัฒนาในรูปแบบการเรียนการสอนด้วยหลักการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในการทำโครงการเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. ปรินญาณิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- อรนุช อยู่ทิม. (2546). *การประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*, *วารสารวิชาการ*. 6(1), (9-19)
- Cooper, Mark. (1996). *What is Service Learning?*. Available: <http://www.csf.colorado.edu.si.what-is-sl.html>.
- Marbury, Evelyn C. (1999). *Program Evaluation of One Service Learning Program*. UML Proquest Digital Dissertation. AAT 9932759.
- National Center for Education Statistics (NCES). (1999,September). *Service – Learning and Community Service in K-12 Public Schools*. U.S. Department of Education, Olsen.
- Terry, Alice Wickersham. (2000). *A Case Study of Community Action Service Learning on young, Gaffed Adolescents and their Community*. *Dissertation Abstract International*. 60-08A.

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. อาจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์รุจน์ ภาษา	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์อชิระ อุตมาน	ภาควิชาสังคมวิทยา
สาขาการศึกษาบัณฑิตสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์มาลี ครองสินทรัพย์	ครู คศ.3 วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร
5. อาจารย์จรรุณี จันทร์เทพ	ครู คศ.3 วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ

ภาคผนวก ข

คุณภาพเครื่องมือในการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหน่วยการจัดการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษเพศศรិ
นทร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม
2. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบจิตสาธารณะ
3. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง

ตาราง 10 แสดงผลการประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหน่วยการจัดการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพบุรุษ
เทพศิรินทร์ เพื่อสร้างเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วย	องค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญ					คุณภาพ	แปลผล
		1	2	3	4	5		
1 เรื่อง ของฉัน ของเธอ	1) สาระสำคัญ	5	3	5	5	5	4.6	ดีมาก
	2) จุดประสงค์	4	4	4	5	5	4.4	ดี
	3) เนื้อหา	4	3	4	5	5	4.2	ดี
	4) กิจกรรมการเรียนรู้	5	4	3	5	5	4.4	ดี
	5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้	5	5	5	5	4	4.8	ดีมาก
	6) การวัดและการประเมินผล	5	4	5	5	5	4.8	ดีมาก
2 เรื่อง แบ่งปันกันนะ	1) สาระสำคัญ	4	4	5	5	4	4.4	ดี
	2) จุดประสงค์	4	4	5	4	5	4.4	ดี
	3) เนื้อหา	4	3	4	5	5	4.2	ดี
	4) กิจกรรมการเรียนรู้	3	4	3	5	5	4	ดี
	5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้	3	4	4	5	5	4.2	ดี
	6) การวัดและการประเมินผล	5	5	4	4	4	4.4	ดี
3 เรื่อง เราต้องช่วยกัน	1) สาระสำคัญ	5	3	5	5	5	4.6	ดี
	2) จุดประสงค์	5	5	3	5	5	4.6	ดี
	3) เนื้อหา	4	3	4	5	5	4.2	ดี
	4) กิจกรรมการเรียนรู้	3	4	4	5	5	4.2	ดี
	5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4	3	4	5	5	4.2	ดี
	6) การวัดและการประเมินผล	4	4	4	5	5	4.4	ดี
4 เรื่อง สู่ความเป็น เทพศิรินทร์	1) สาระสำคัญ	5	4	5	5	5	4.8	ดีมาก
	2) จุดประสงค์	4	4	4	5	5	4.4	ดี
	3) เนื้อหา	3	4	4	5	5	4.2	ดี
	4) กิจกรรมการเรียนรู้	4	3	4	5	5	4.2	ดี
	5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4	4	4	5	5	4.4	ดี
	6) การวัดและการประเมินผล	4	4	4	5	5	4.4	ดี

ตาราง 11 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบจิตสธารณะ

ข้อที่	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
2	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
3	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	0	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
6	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
7	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
8	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
9	0	-1	0	+1	+1	1	0.2	ตัดทิ้ง
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	0	-1	0	+1	+1	1	0.2	ตัดทิ้ง
12	0	0	0	0	+1	1	0.2	ตัดทิ้ง
13	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
14	+1	0	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
15	0	0	+1	+1	0	2	0.4	ตัดทิ้ง
16	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
17	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
18	-1	+1	0	+1	0	1	0.2	ตัดทิ้ง
19	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
20	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
21	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
22	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
23	-1	0	0	+1	+1	1	0.2	ตัดทิ้ง
24	+1	0	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
25	+1	0	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
26	+1	0	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ความชัดเจนของข้อความ					รวม	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
27	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
28	0	0	+1	-1	+1	1	0.2	ตัดทิ้ง
29	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
30	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
31	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
32	+1	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
33	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
34	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
35	+1	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
36	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
38	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
39	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
40	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
41	+1	0	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
42	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
43	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
45	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
46	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
47	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
48	-1	0	+1	+1	0	1	0.2	ตัดทิ้ง
49	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
50	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
51	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
52	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ความชัดเจนของข้อความ					รวม	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
54	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
55	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
56	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
57	+1	+1	0	+1	0	3	0.6	ตัดทิ้ง
58	0	0	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
59	0	+1	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
60	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
61	+1	+1	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
62	0	0	0	+1	+1	2	0.4	ตัดทิ้ง
63	+1	0	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
64	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
65	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
66	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
67	-1	-1	0	-1	+1	-2	-0.4	ตัดทิ้ง
68	+1	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
69	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
70	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

ตาราง 12 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง

ข้อที่	ความชัดเจนของข้อความคำถาม					รวม	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	0	0	+1	+1	3	0.8	ใช้ได้
4	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
14	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
15	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	-1	+1	0	+1	+1	2	0.2	ตัดทิ้ง
21	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
26	+1	0	-1	+1	+1	2	0.2	ตัดทิ้ง

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ความชัดเจนของข้อความ					รวม	IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
33	+1	+1	0	-1	+1	2	0.2	ตัดทิ้ง
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
35	+1	+1	0	-1	+1	2	0.2	ตัดทิ้ง
36	0	+1	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
38	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
39	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
40	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
41	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
43	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
45	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
47	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
48	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
49	+1	+1	0	0	+1	3	0.6	ใช้ได้
50	+1	0	0	-1	+1	1	0	ตัดทิ้ง

ตาราง 13 แสดงค่าความเชื่อมั่นรายข้อของแบบทดสอบจิตสธารณะ

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation(r)	ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation(r)	ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation(r)
1	-.029	21	0.38	41	0.24
2	0.45	22	0.18	42	0.29
3	0.38	23	0.19	43	0.20
4	0.53	24	0.47	44	0.03
5	0.09	25	0.19	45	0.09
6	0.05	26	0.48	46	0.10
7	0.39	27	-.02	47	-.03
8	0.66	28	0.62	48	-.05
9	.215	29	0.51	49	-.01
10	.048	30	0.03	50	-.10
11	0.30	31	-.08	51	.18
12	0.36	32	0.10	52	-.06
13	0.61	33	-.06	53	0.10
14	0.46	34	0.04	54	-.00
15	0.15	35	0.15	55	0.20
16	0.22	36	0.15	56	-.01
17	0.48	37	-.03	57	0.10
18	0.35	38	0.41	58	0.17
19	0.41	39	0.17	59	0.09
20	0.11	40	0.30	60	0.28

ค่าความเชื่อมั่น 0.77

ตาราง 14 แสดงค่าความเชื่อมั่นรายข้อแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation(r)	ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation(r)	ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation(r)
1	0.41	16	0.33	31	0.20
2	0.39	17	0.35	32	0.32
3	0.51	18	0.37	33	0.30
4	0.14	19	0.18	34	0.35
5	0.14	20	0.27	35	0.23
6	0.30	21	0.43	36	0.04
7	0.62	22	0.23	37	0.08
8	0.20	23	0.53	38	0.10
9	0.40	24	0.68	39	-.13
10	0.29	25	0.51	40	0.01
11	0.38	26	0.10	41	0.19
12	0.68	27	0.07	42	0.09
13	0.50	28	0.26	43	0.33
14	0.16	29	0.21	44	0.36
15	0.51	30	0.43	45	0.36

มีค่าความเชื่อ 0.82

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้
2. ตัวอย่างแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ
3. ตัวอย่างแบบประเมินจิตสาธารณะด้วยตนเอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง ของฉัน ของเธอ

เวลา 3 คาบ

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2

ชื่อผู้สอน ครูกุลนิสากาญจน์ รัตนรักษ์

สาระสำคัญ	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อและอุปกรณ์	การวัดผล
ห้องเรียน เปรียบเทียบสมบัติ สาธารณะเป็นของ ส่วนรวมที่ทุกคนใช้ ร่วมกัน ซึ่งต้องมี การดูแลรักษาให้คง สภาพและยั่งยืน ต่อไป เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ในห้องเรียน ดูแลรักษาให้มีความ สะอาดเรียบร้อย และสามารถที่จะ นำไปใช้ในรุ่นต่อไป	1. เพื่อให้นักเรียน สามารถระบุปัญหา สาเหตุและแนวทาง ในการดูแลรักษา สาธารณสมบัติและ สิ่งแวดล้อมของ โรงเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนมี จิตสาธารณะในการ ดูแลรักษาสาธารณ สมบัติและ สิ่งแวดล้อมของ โรงเรียน	จิตสาธารณะ	คาบที่ 1 ขั้นสร้างความตระหนัก 1.1 ให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ ทุกคนแนะนำตนเอง เพื่อ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 1.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินตนเองด้าน พฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยครูสังเกตการ ปฏิบัติงานของนักเรียน 1.3 ครูจุ่มนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอน ของกิจกรรมการเรียนรู้และอธิบายเป้าหมาย ของกิจกรรม 1.4 ครูกระตุ้นนักเรียนโดยใช้คำถาม “นักเรียนคิดว่าจิตสาธารณะคืออะไร” แล้วให้ นักเรียนเขียนลงสมุดบันทึกการเรียนรู้ 1.5 ครูแจกแบบทดสอบก่อนเรียนให้นักเรียน	1 ภาพ ห้องเรียนที่ สะอาดและ ห้องเรียน สกปรก 2 กระดาษ โพสต์อิทโน้ตสี เขียวและสี เหลือง	1. แบบสังเกต การปฏิบัติ กิจกรรมของ นักเรียน 2. สมุดบันทึก การเรียนรู้ 3. แบบประเมิน ตนเองเกี่ยวกับ พฤติกรรมจิต สาธารณะของ นักเรียน 4. แบบทดสอบ จิตสาธารณะ

สาระสำคัญ	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อและ อุปกรณ์	การวัดผล
			<p>1.6 ครูนำภาพห้องเรียนที่สะอาด สวยงาม และห้องเรียนที่สกปรกและไม่เรียบร้อยให้นักเรียนดูและให้แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเปรียบเทียบว่ารู้สึกอย่างไรกับภาพทั้ง 2 ภาพ</p> <p>1.7 ครูแจกกระดาษสีเขียวให้นักเรียนเขียนความในใจ “ฉันอยากได้ห้องเรียนแบบไหน” แจกกระดาษสีเหลือง</p> <p>ให้นักเรียนเขียนความในใจ “ฉันจะดูแลห้องเรียนฉันอย่างไร” แล้วนำไปติดกระดานดำ</p> <p>1.8 ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ถึงปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาห้องเรียนไม่สะอาด</p> <p>คาบที่ 2</p> <p>ชั้นที่ 2 ชั้นศึกษา ฝึกฝน</p> <p>2.1 นักเรียนและครูร่วมกันวิเคราะห์ สาเหตุและแนวทางการดูแลรักษาห้องเรียนที่นักเรียนอยากได้ว่า น่าอยู่และเป็นห้องเรียนแสนรักของนักเรียนทุกคนโดยการเขียน</p> <p>Mind map</p>		5. ป้ายนิเทศ ผลงานของ นักเรียน

สาระสำคัญ	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อและ อุปกรณ์	การวัดผล
			<p>2.2 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มละ 7-8 คน โดยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันคิดและวางแผนการดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกันโดยกำหนดการปฏิบัติไว้ 2 แบบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบที่ 1 ออกแบบการจัดห้องเรียนให้สะอาด น่าอยู่ - แบบที่ 2 วางแผนการดูแลรักษาห้องเรียนให้สะอาด น่าอยู่ <p>2.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอการออกแบบห้องเรียนให้สะอาด น่าอยู่ และร่วมกันวิพากษ์ว่าแบบห้องเรียนสะอาด น่าอยู่ของกลุ่มใด ที่จะสามารถพัฒนากิจกรรมห้องเรียนให้สะอาด น่าอยู่โดยดูจากการนำเสนอของนักเรียนแต่ละกลุ่มว่าความคิดใดสามารถเป็นไปได้มากที่สุด ในระยะเวลา 1 สัปดาห์</p> <p>ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ</p> <p>3.1 นักเรียนปฏิบัติตามแผนที่ได้ออกแบบและวางแผน โดยครูคอยให้คำปรึกษา</p>		

สาระสำคัญ	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อและ อุปกรณ์	การวัดผล
			<p>แนะนำและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของนักเรียน- แบบที่ 1 นักเรียนทุกคนช่วยกันจัดห้องเรียนให้สะอาด น่าอยู่</p> <p>- แบบที่ 2 นักเรียนปฏิบัติงานดูแลรักษาห้องเรียนให้สะอาด น่าอยู่ ตามที่รับผิดชอบ</p> <p>คาบที่ 3</p> <p>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและสะท้อนความคิด</p> <p>4.1 ให้นักเรียนที่รับผิดชอบในแต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูล ระหว่างทำกิจกรรม</p> <p>4.2 สรุปผลการทำกิจกรรมนำเสนอ ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนางานให้ดีขึ้น</p> <p>4.3 ให้นักเรียนประเมินผลการจัดกิจกรรมของกลุ่มตนเอง วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยและแนวทางการพัฒนางานให้มีคุณภาพ โดยการเขียนในสมุดบันทึกการเรียนรู้</p> <p>4.4 ให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศ เสริมสร้างบรรยากาศห้องเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมห้องเรียนให้สะอาด น่าอยู่</p>		

สาระสำคัญ	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อและอุปกรณ์	การวัดผล
			<p>4.5 ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่ม เพื่อนำจุดเด่นไปใช้ในการพัฒนางานต่อไป</p> <p>4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปถึงความสำคัญของสาธารณสุขสมบัติซึ่งเป็นทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม โดยส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความคิดเห็น</p> <p>4.6ครูเสริมแรงและให้กำลังใจโดยชมเชยนักเรียนที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมีจิตสาธารณะรับผิดชอบในการดูแลรักษาห้องเรียนให้สะอาด น่าอยู่</p>		

ชื่อ.....ชั้น ม. 1/..... เลขที่

รูปแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ

คำชี้แจง : แบบทดสอบฉบับนี้เป็นสถานการณ์ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาเลือกข้อความในแต่ละข้อที่ตรงตามความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด คำตอบที่นักเรียนตอบไม่มีข้อใดถูกหรือผิด ให้นักเรียนตอบทุกข้อ หากขาดข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้แบบทดสอบฉบับนี้ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

เกณฑ์ : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงบนคำตอบที่ตรงความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อเดียว

1. เมื่อพิศาลเข้าไปใช้คอมพิวเตอร์เสร็จแล้วจะเก็บเมาส์และแป้นพิมพ์เข้าที่ทุกครั้ง ถ้านักเรียนเป็นพิศาล นักเรียนจะทำเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. ทำ เพราะเดี๋ยวก็มีคนอื่นมาใช้จะได้สะดวก
 - ข. ทำ เพราะถ้าครูเห็นอาจจะได้รับคำชมเชยและรางวัล
 - ค. ทำ เพราะเป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่ใช้แล้วต้องเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย
 - ง. ทำ เพราะเป็นการช่วยครูดูแลอุปกรณ์ของโรงเรียนและสะดวกต่อการใช้ของคนต่อไป

2. บรรเจิดชอบขีดเขียนข้อความบนโต๊ะของตนจนโต๊ะเลอะเทอะ นักเรียนคิดว่า บรรเจิด ทำไม่ถูกด้วยเหตุผลใด
 - ก. เพราะครูสั่งห้ามขีดเขียนข้อความบนโต๊ะ
 - ข. เพราะนักเรียนทุกคนมีหน้าที่ช่วยกันดูแลและรักษาสมบัติของโรงเรียน
 - ค. เพราะโต๊ะเรียนเป็นสมบัติของโรงเรียนไม่ใช่สมบัติส่วนตัวจึงไม่มีสิทธิทำอะไรตามใจชอบ
 - ง. เพราะเป็นการทำให้โต๊ะเรียนสกปรกเลอะเทอะ ไม่น่านั่งและเสียบรรยากาศในการเรียน

3. ตอนพักกลางวัน ภาสกรเดินผ่านห้องเรียนของเพื่อนต่างห้อง พบว่าในห้องเรียนเปิดไฟและแอร์ โดยไม่มีใครอยู่ ถ้านักเรียนเป็นภาสกรนักเรียนจะกระทำอย่างไร
 - ก. เดินผ่านไปเฉยๆ เพราะไม่ใช่ห้องของเรา
 - ข. เดินเข้าไปปิดไฟให้เรียบร้อยเพื่อเป็นการประหยัดไฟและยืดอายุการใช้งาน
 - ค. เดินไปบอกครูประจำชั้นห้องนั้นว่าไฟและแอร์ให้ห้องเปิดอยู่
 - ง. เดินเข้าไปปิดไฟให้เรียบร้อย เพราะถ้าครูมาเห็นห้องเรียนของเพื่อนต่างห้องอาจถูกทำโทษ

4. ขณะนั่งเรียนวินัย มักจะโยกเก้าอี้เสมอ ถ้านักเรียนเป็นวินัยจะทำเช่นนี้หรือไม่
- ทำ เพราะไม่ได้ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน
 - ทำ เพราะ เป็นการเปลี่ยนอิริยาบถทำให้รู้สึกสบายและไม่ง่วง
 - ไม่ทำ เพราะเป็นการใช้เก้าอี้อย่างไม่ถูกวิธีและอาจจะทำให้ขาเก้าอี้หักได้ง่ายขึ้น
 - ไม่ทำ เพราะเป็นการใช้เก้าอี้อย่างไม่ระมัดระวัง อาจทำให้ขาเก้าอี้หักและได้รับอันตรายได้ง่ายๆ
5. ชยุตม์ไม่เคยนำขนมและน้ำเข้ามาทานในห้องเรียนเพราะกฎระเบียบของห้องที่ตกลงร่วมกัน นักเรียนคิดว่า ชยุตม์ทำถูกด้วยเหตุผลใด
- เพราะควรกินหรือดื่มที่โรงอาหารก่อนเข้าห้องเรียน
 - เพราะเป็นข้อตกลงของห้องจะได้เป็นการช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องเรียนด้วย
 - เพราะสงสารเพื่อนคนอื่น ๆ ที่ไม่มีขนมเหมือนเราและอาจจะถูกครูทำโทษเมื่อครูจับได้
 - เพราะงานเล็กๆน้อยๆที่เป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวมและช่วยเหลือแบ่งเบาให้ครูได้ควรจะได้รับด้วยความเต็มใจ
6. ทุกครั้งที่ครูเดินมาสอน นวพลเห็นว่าครูถือหนังสือและอุปกรณ์มาเยอะ นวพลจะรีบวิ่งเข้าไปช่วยทันที นักเรียนคิดว่า นวพลทำถูกด้วยเหตุผลไหน
- เพราะเป็นการอาสาช่วยเหลือและแบ่งเบาครู
 - เพราะเป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจต่อครู
 - เพราะถ้าไม่ช่วยครูอาจทำของหล่นได้รับบาดเจ็บหรือสิ่งของอาจเสียหายได้
 - เพราะการช่วยเหลือครูทุกครั้งจะเป็นการให้ครูรักและเมตตา ซึ่งจะส่งผลดีต่อตัวเอง
7. ปกรณ์ชอบเดินลัดสนามหญ้าของโรงเรียนเสมอ แม้จะมีป้ายบอกว่าห้ามเดินลัดสนาม เพราะไม่เสียเวลาไม่ต้องเดินอ้อมไกลๆ ถ้านักเรียนเป็นปกรณ์จะทำเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- ไม่ทำ เพราะถ้าครูเห็นอาจถูกต่อว่าและทำโทษ
 - ไม่ทำ เพราะนักเรียนทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด
 - ไม่ทำ เพราะควรให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดูแลรักษาสนามหญ้าให้อยู่ในสภาพที่ดีต่อไป
 - ทำ เพราะเป็นเรื่องเล็กๆน้อยๆโดยเฉพาะเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วนก็ไม่น่าเสียหายอะไร

8. วันนี้ครูแจกเสื้อกีฬาให้คนละ 1 ตัว แต่พิชญ์ได้มาเกิน 1 ตัว โดยไม่ได้ตั้งใจ ถ้านักเรียนเป็นพิชญ์ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. นำไปให้น้องที่บ้านใส่ เพราะเป็นเสื้อที่ได้ฟรี
- ข. นำไปคืนครู เพราะเกรงว่าจะถูกจับได้และโดนลงโทษ
- ค. นำไปคืนครู เพราะอาจจะได้รับคำชมเชยจากครูและเพื่อนๆว่ามีความซื่อสัตย์
- ง. นำไปคืนครู เพราะถ้าเสื้ออาจจะไม่พอจะแจกคนอื่นและเป็นการแสดงออกถึงความซื่อสัตย์

9. กฤษฎีชอบนำหนังสือหายากหรือหนังสือที่ตนชอบในห้องสมุด ไปซ่อนไว้ที่ชั้นหนังสืออื่น เพื่อเวลาต้องการอ่านจะได้หาได้ง่ายๆ นักเรียนคิดว่า กฤษฎีทำถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ถูก เพราะสะดวกเวลาต้องการอ่านหรือใช้
- ข. ไม่ถูก เพราะเป็นการนำเอาของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตัว
- ค. ถูก เพราะไม่ได้ทำผิดกฎระเบียบของห้องสมุดแต่อย่างใด
- ง. ไม่ถูก เพราะถ้ามีคนต้องการใช้หนังสือเล่มนั้นบ้างจะไม่มีโอกาสได้ใช้

10. ตอนเรียนวิชาศิลปะ ครูได้แจกดินสอให้นักเรียนทุกคนยืม คนละ 1 แท่ง อินทัชจะแอบเก็บไว้สำรองอีก 1 แท่ง ถ้าเป็นนักเรียนจะกระทำตามอินทัชหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไม่ทำ เพราะกลัวครูรู้และจับได้ อาจถูกต่อว่า
- ข. ไม่ทำ เพราะสงสารเพื่อนคนอื่นที่อาจจะไม่มีดินสอใช้
- ค. ไม่ทำ เพราะกลัวดินสอไม่พอใช้ แล้วคนอื่นๆจะทำงานที่ครูมอบหมายไม่ได้
- ง. ไม่ทำ เพราะใช้คนละ 1 แท่งก็พอแล้ว ถ้าเหลือจากที่ครูแจกก็รวมกันไว้ ใครต้องการใช้ค่อยมาหยิบไป

แบบประเมินจิตสำนึกด้วยตนเองของนักเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

1.ให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามในแต่ละข้อให้เข้าใจแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติจริงของนักเรียน โดยประมาณค่าระดับการปฏิบัติ ดังนี้

4 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ	ได้ปฏิบัติมากกว่า10 ครั้งต่อเดือน
3 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ได้ปฏิบัติ 7-9 ครั้งต่อเดือน
2 หมายถึง ปฏิบัติค่อนข้างบ่อยครั้ง	ได้ปฏิบัติ 4-6 ครั้งต่อเดือน
1 หมายถึง ปฏิบัตินานๆครั้ง	ได้ปฏิบัติ 1-3 ครั้งต่อเดือน
0 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย	ไม่เคยปฏิบัติเลย

2. โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง ข้อมูลนี้จะเป็นความลับและไม่มีผลต่อการเรียน

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	4 ทุกครั้ง	3 เกือบ ทุกครั้ง	2 บางครั้ง	1 นานๆ ครั้ง	0 ไม่เคย
1.เมื่อพบขยะ เช่น เศษกระดาษ ถูพลาสติก ขวดน้ำ ตกอยู่ตามพื้นถนน หรือสถานที่สาธารณะ นักเรียนจะเก็บไปทิ้งถังขยะ					
2.นักเรียนใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด และปิดสวิตซ์ไฟฟ้า-ระมัดระวังในการใช้ เช่น เปิดเบาๆเพื่อไม่ให้ชำรุดเสียหาย					
3.เมื่อนักเรียนนั่งรับประทานอาหารที่โต๊ะโรงอาหารเสร็จแล้ว นักเรียนนั่งพูดคุยกันต่อจนกระทั่งหมดเวลาพักเที่ยง					
4. เมื่อมีผู้ต้องการขอความช่วยเหลือ เช่น ข้ามถนน สอบถามเส้นทางนักเรียนจะช่วยทันที					
5.เมื่อมีการจัดกิจกรรมการกุศล นักเรียนจะร่วมบริจาคสิ่งของ หรือเงินตามกำลังศรัทธา					
6.นักเรียนทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มที่ เช่น ทำความสะอาดพื้นที่รับผิดชอบในบริเวณโรงเรียน					

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	4 ทุกครั้ง	3 เกือบ ทุกครั้ง	2 บางครั้ง	1 นานๆ ครั้ง	0 ไม่เคย
7. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ เช่น โครงการรีไซเคิล รักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในวันสำคัญ เป็นต้น					
8. นักเรียนช่วยทำความสะอาดโต๊ะเรียน เมื่อพบว่าโต๊ะเรียนนั้นสกปรก เช่น มีรอยขีดเขียน มีขยะใต้โต๊ะ เป็นต้น					
9. เมื่อพบเห็นทรัพย์สินของโรงเรียนเกิดความชำรุดเสียหาย นักเรียนจะแจ้งให้ครูทราบ					
10. เมื่อเห็นเพื่อนมารอใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียน นักเรียนจะรีบทำงานให้เสร็จ เพื่อแบ่งให้เพื่อนได้ใช้ทำงานบ้าง					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวกุลนิภาญจน์ รัตนรักษ์
วัน/เดือน/ปีเกิด	22 พฤศจิกายน 2529
ภูมิลำเนา	89/148 หมู่ที่ 5 ตำบลเสาชงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี 10110
ที่อยู่ปัจจุบัน	27/25 หมู่ 6 ถนนทวีวัฒนา-กาญจนา ซอย 6/3 ทวีวัฒนา กรุงเทพฯ 10170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	มัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลาย จาก โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2552	สังคมศึกษา (ค.บ.) คณะศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2560	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ